

Kitle Fonlaması Çalışmalarının Görsel Haritalama Tekniği ile Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Crowdfunding Studies with Visual Mapping Technique

Betül Açıkgöz^a

^aDr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yozgat/Türkiye, betul.acikgoz@bozok.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0140-3461 (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Kitle Fonlaması
FinTech
Görsel Haritalama,
Bibliyometrik Analiz

Geliş Tarihi: 05 Aralık 2023

Kabul Tarihi: 27 Şubat 2024

Çalışmanın amacı; “FinTech” konseptinin elementlerinden biri olan kitle fonlaması alanında gelecekte yapılacak çalışmalar için kapsamlı bir yol haritası sunmaktır. Bu noktadan hareketle, 2015-2023 yılları arasında kitle fonlaması konusunda yapılan akademik çalışmalar DergiPark ve TRDizin’de taranmış, 88 adet makale bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Sonrasında makaleler VOSviewer kullanılarak görsel haritalama yöntemiyle görselleştirilmiştir. Çalışma, dünyada yükselen bir trend olan kitle fonlamasının ulusal akademik literatürdeki yansımalarının evrimsel yönlerini keşfederken, aynı zamanda bu konudaki gelişmelere ilişkin araştırmacılara farklı bir perspektif sunmaktadır. Sonuçlara göre; ülkemizde kitle fonlaması alanındaki hukuki düzenlemelerin tamamlanmasıyla ulusal dizinde yapılan çalışmaların sayısı artmıştır. İşletme literatürüyle birlikte hukuk, sanat, iletişim, sağlık politikaları ve bilgi ekonomisi alanlarında da çalışmalar yapılmıştır. En çok alıntılanan makale “Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitleli Fonlama Crowdfunding” başlıklı makale, en çok yayın yapan yazar “Cem Gürler” ve kitle fonlaması konusunda en çok yayın yapan dergiler “Banka ve Finans Hukuku Dergisi” ile “Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi” olduğu görülmüştür.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article Type

Research Article

Keywords

Crowdfunding
FinTech
Visual Mapping
Bibliometric Analysis

Received: Dec, 05, 2023

Accepted: Feb, 27, 2024

The term “FinTech” refers to a wide range of services, including payments, lending, investing, fundraising, robotic consultants, crowdfunding, cryptocurrency and similar applications. The aim of the study is to provide a comprehensive road map for future work on the application of crowdfunding, which is one of the elements of the emerging FinTech concept in the business literature. From this point on, the academic studies on crowdfunding between 2015-2023 have been selected on DergiPark and TRDizin, and the data collected have been examined subject to bibliometric analysis. The articles were then visualized utilized by the VOSviewer program, using the visual mapping method. The study explores the evolutionary aspects of the reflection of crowdfunding in academic literature, which is a rising trend in the financial world, while also providing the researcher with a perspective on developments. The number of work carried out at the national level has increased with the completion of legislative arrangements in Turkey in the field of crowdfunding. It has not only been limited to business literature, but has also been studied in the fields of law, art, communication, health policy and the information economy. The most quoted articles and the authors who published the most are presented. The most cited article is entitled “An Alternative Finance Method for Entrepreneurs: Crowdfunding”, the most published author is “Cem Gürler” and the most publishing journals on crowdfunding are the “Journal of Bank and Finance Law” and the “Journal of Financial Research and Studies”.

Atf/Cite as: Açıkgöz, B. (2024). Kitle Fonlaması Çalışmalarının Görsel Haritalama Tekniği ile Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, 8(1), 1-23.

Bu makale, Creative Commons Atf (CC BY) lisansının hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir. / This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license.

Extended Abstract

Aim: According to the business historians the early stage of commercial activities has rooted back to the beginning of civilizations. This business process begins with an innovative idea by an entrepreneur who is in need of capital to put the idea into practice. In the highly competitive global market, entrepreneurs have made use of financial resources to support the growth and expansion of their businesses. Financial technology, commonly referred to as FinTech, is an essential component in enabling start-ups to obtain low-cost funding through an extensive array of innovative solutions accessed through online platforms. Crowdfunding provides a way to overcome financial barriers by gathering small amounts of funds from a large number of people to accomplish a certain aim, such as social responsibility or commercial enterprises. The purpose of this study is to create a comprehensive guideline for future work on the use of crowdfunding, which is one of the tools of emerging FinTech. In this context, the aim is to contribute to the academic literature as the first study to deal with papers published in the field of crowdfunding from a bibliometric point of view.

In business literature, crowdfunding is often discussed as an alternative method of financing for startups, small businesses, and entrepreneurial ventures. Belleflamme et. al. describe the crowdfunding as community benefits to increase their utility (Belleflamme et al., 2014: 587). In the international scholarly writings, a bibliometric analysis study was conducted to examine the literature on crowdfunding over the years, focusing on publications indexed in the SCOPUS and Web of Science (WOS) databases. Although there is a great number of a study in the international literature, there is only one bibliometric analysis work dealing with papers published in the national directory. Bahçe and Tolon (2022) studied bibliometric analysis about crowdfunding, which examined only master and doctoral theses written at the postgraduate level in Turkey. In their research, 24 postgraduate theses on crowdfunding that were published between 2011 and 2021 in the National Thesis Center database of the Council of Higher Education were analyzed to be within the scope of the study (Bahçe and Tolon, 2022: 123-124).

Methods: This study is based on bibliometric analysis of existing research on crowdfunding using visual mapping techniques. From this point on, articles published in academic Turkish journals about crowdfunding have been selected for analysis. Academic papers have been selected using keywords identified on the TRDizin and DergiPark websites, and common papers on both websites have been recorded as a single article to prevent duplication. As a result of this selection, 88 articles published between 2015 and 2023 on crowdfunding were included in the bibliometric analysis. The article applies the visualization of the VOSviewer software to map journals, keywords, and institutions with bibliographic consolidation. In this paper, the publications to be analyzed in the national literature, unlike the current scholarly works, are collected individually from TRDizin and Dergipark and entered in the excel table manually. Then this collected data is processed by VOSviewer software by running a couple codes to match the data type.

Findings: This paper provides a quantitative perspective on the scholarly writings of crowdfunding by using bibliometric analysis of the highest level of interest. The study has provided an opportunity to evaluate the crowdfunding literature from a holistic perspective for readers. Bibliometric analysis enables the examination of the evolutionary dynamics of crowdfunding, while also offering researchers insights about advancements within that field.

The study investigates the evolving elements of the reflection of crowdfunding in academic literature, a growing trend in the financial sector, while also providing the researcher with a viewpoint on changes. With the fulfillment of Turkish legal provisions in the field of crowdfunding, the number of tasks completed at the national level has grown. It has not just been examined in business literature, but also in law, art, communication, health policy, and the information economy. The most frequently cited papers and writers with the most publications are highlighted. The papers in the sample were analyzed by bibliometric analysis utilizing keywords, author collaboration, and institution parameters, and their relevance levels were shown on maps.

Conclusion: Crowdfunding in Turkey has been gaining traction across various sectors, including technology, arts, social impact, and entrepreneurship. The crowdfunding environment in Turkey offers new opportunities for entrepreneurs and their projects to find financial support. The widespread use of crowdfunding and the academic discussion of the subject follow a parallel course. The extensive regulatory framework around crowdfunding operations in Turkey has resulted in a delay in utilizing crowdsourcing as an alternative fundraising tool in the capital market. Thus, while the quantity of publications on crowdfunding in the national directory has grown over time, it remains significantly limited in comparison to the body of international literature. Crowdfunding, an alternative-funding instrument, will become more widespread in Turkey in the future, with the completion of the necessary legal arrangements. Finally, there are future trends in developing research on this subject.

1. Giriş

Ekonomik kalkınmayı desteklemek için geliştirilen yenilikçi iş fikirlerinin uygulanmasında en sık karşılaşılan sorun, düşük maliyetli ve uzun vadeli fon kaynaklarına ihtiyaç duyulduğu anda erişilememesidir. Küresel krizler sermaye maliyetlerinin artmasına sebep olmakta ve bu durum yatırımcılar ve kredi verenler açısından yeni yatırımları finanse etmeyi riskli hale getirmektedir. Ekonomide yaşanan istikrarsızlık yatırımları durma noktasına getirmektedir. Bu bağlamda, girişimciler düşük maliyetli, daha kolay erişilebilir, alternatif fon kaynaklarına yönelmeye başlamışlardır. Finansal teknoloji uygulamaları bilgisayarlar ve akıllı telefonlar üzerinde geliştirilen özel yazılım ve algoritmalar aracılığıyla çığır açıcı devrim etkisi yaratmıştır. "*Finansal teknoloji*" veya yaygın olarak bilinen "*FinTech*" terimi, yerleşik finansal hizmetleri iyileştirmek, değiştirmek veya bunlara meydan okumak amacıyla özellikle yazılım alanındaki gelişmelerden faydalanarak modern teknolojinin finansal hizmetlerde kullanılması anlamına gelmektedir. FinTech, tüketiciler veya işletmeler için finansal işlemleri kolaylaştırır, onları daha erişilebilir ve genel olarak daha uygun fiyatlı hale getirir. FinTech uygulamalarının örnekleri arasında robot danışmanlar, mobil ödeme uygulamaları, denklemler arası (P2P) kredi uygulaması, yatırım uygulamaları, finansal planlama, kitle fonlaması ve kripto uygulamaları yer almaktadır. Genel olarak, bu uygulamalar işlem sürecini kolaylaştırmaya odaklanarak, potansiyel olarak tüm taraflar için gereksiz adımları ve maliyet artırıcı işlem ücretlerini ortadan kaldırmaktadır.

Bir FinTech uygulaması olan kitle fonlaması farklı beklentileri olan kişiler için farklı anlamlarda algılanmaktadır. Yenilikçi bir fikre sahip bir girişimci, bu fikrini hayata geçirmek için kendi kişisel birikimlerini kullanabilir ya da banka kredileri, risk sermayesi, devlet teşvikleri ile yatırım meleklerinin finansman desteği de dahil olmak üzere çeşitli finansman seçeneklerinden faydalanabilir. Diğer taraftan, yatırımcıların küçük tutarlardaki tasarrufları ile yatırım yapmalarına olanak sağlayan kitle fonlaması uygulaması ise işletme sahiplerine daha düşük maliyetli fon kaynakları sunarak geleneksel finansman yöntemlerini ikame etme avantajına sahiptir. Bu durum ülkede yatırım için makroekonomik atmosferin sürdürülmesine yardımcı olmaktadır.

Kitle fonlaması, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kabul edilen kurallara uygun olarak fon toplama faaliyetlerini kolaylaştıran çevrimiçi platformlar kullanılarak kamuoyundan finansal kaynak toplama sürecini ifade eder. Bu yöntem, planlanan teknolojik ve/veya üretim girişimlerini gerçekleştirmek üzere finansmana ihtiyaç duyan projeler için gerekli fonları sağlamayı amaçlamaktadır. Kitle fonlaması, şirketlerin 2008 yılındaki küresel ekonomik kriz sırasında karşılaştıkları ekonomik zorluklara tepki olarak alternatif bir fon toplama mekanizması olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta filmler, oyunlar ve müzik kayıtları gibi sanatsal çalışmalar için para toplama aracı olarak hizmet etmesine rağmen son 10 yılda, çok sayıda bireyin bir teknoloji platformu aracılığıyla yeni bir iş girişimini topluca finanse etmesine olanak tanıyan kitle fonlaması,

ticari girişimler, kişisel krediler ve hayır kurumları da dahil olmak üzere çok çeşitli faaliyetleri ve projeleri finanse etmenin popüler bir yolu olarak hızla yükseliş göstermiştir (Ma ve Liu, 2017: 1-3).

Bibliyometrik analiz, yayınlanmış bilimsel makalelerin, kitapların veya kitap bölümlerinin istatistiksel olarak değerlendirilmesi olarak tanımlanır ve akademik platformda yayının etkisini ölçmenin etkili bir yoludur. Bibliyometrik analizden bahsetmişken, alternatif değerlendirme yöntemlerini de ele almak faydalı olacaktır. Bunlardan ilki Meta-Analiz diğeri ise sistematik analizdir. Meta-analiz ve bibliyometrik analizin her ikisi de nicel yöntemleri kullanırken, sistematik analiz ise klasik yöntemler kullanarak bir araştırma konusu veya alandaki mevcut literatürün bulgularını özetler. Meta-analiz daha az sayıda yayını incelemek için başvurulan bir yöntemdir (Donthu vd, 2021: 285-286). Çok sayıda bibliyometrik veri, bir konuda veya araştırma alanında entelektüel yapının mevcut durumunu ve yeni yönlerini göstermek için bibliyometrik analiz yoluyla özetlenirken, önceki araştırmalarda ele alınmamış ilişkilerin incelenmesinde ise meta-analizden faydalanılır ve bu sayede ilişki hakkında ampirik kanıtlar elde edilebilir (Donthu vd, 2021: 286).

Türkiye’de kitle fonlaması konusunda yazılan akademik makalelere ilişkin bibliyometrik analiz yapmak amacıyla “*kitle fonlama*”, “*kitle fonlaması*”, “*kitleysel fonlama*”, “*crowdfunding*”, “*crowdsourcing*”, anahtar kelimeleri DergiPark ve TRDizin’de taranmıştır. Elde edilen sonuçlar Excel tablosu oluşturularak, analize hazır hale getirilmiştir. Kitle fonlaması alanında yazılan ilk makale 2015 yılına ait olduğu için çalışmada incelenen zaman aralığı 2015 ve 2023 yılları arası olarak belirlenmiştir. Konuyla ilgili belirlenen anahtar kelimeler ise sadece makale başlıklarında taranmıştır.

Bu çalışma kitle fonlaması alanında kaleme alınmış, ilgi düzeyi en yüksek makalelerin bibliyometrik analizi yardımıyla kitle fonlaması konusuna nicel bir bakış açısı sunmaktadır. Ayrıca, kitle fonlaması uygulamasının finans dünyasında kat ettiği yolun akademik yazındaki yansımalarının görselleştirilmesi için VOSviewer programına başvurulmuştur. Bu sayede konunun hangi alt başlıklar çerçevesinde ele alındığı, katkıda bulunan yazarlar, bağlı buldukları kurumlar ve dergiler ile ilgili mevcut durum incelenmiştir.

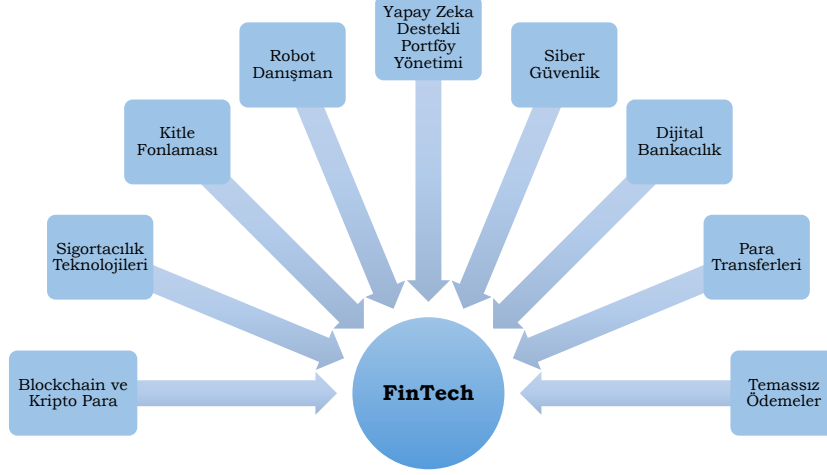
Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünü takip eden bölümde FinTech kavramı ve kitle fonlaması uygulaması ile ilgili bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde, ilgili uluslararası ve ulusal literatür taranmış, mevcut durum okuyucuya sunulmuştur. Bir sonraki bölümde, bibliyometrik analiz için toplanan veriler ve uygulanacak yöntem hakkında bilgi verilmiştir. Beşinci bölümde analiz sonucu elde edilen bulgular tablolar ve şekiller yardımıyla görselleştirilmiş ve sonuç kısmında yorumlanmıştır.

2. FinTech ve Kitle Fonlaması

Yeni teknolojilerin geliştirilmesi, bireysel girişimcilere ve işletmelere bugünün küresel ekonomisinde başarılı olmaları için gereken rekabet gücünü ve üstünlüğünü sağlamaları için hayati önem taşımaktadır. Buna ek olarak, ekonomilerin ve toplumların gelişim performanslarında da belirleyici bir faktördür. Bu ilerleme sayesinde iş süreçleri yeniden tasarlanmakta ve buna bağlı olarak iş yapma şeklinin iyileştirilmesi sağlanmaktadır. Bu bağlamda finansal teknoloji alanında atılan adımlar, geleneksel bankacılığa alternatif olarak fon bulma ihtiyacına cevap vermektedir. "FinTech", öncelikle yapay zekâ, büyük veri ve blok zinciri teknolojilerinin ilerlemesiyle erişilebilir hale getirilmiş yenilikçi finansal hizmetler veya ürünler anlamına gelir (Zalan ve Toufaily, 2017: 415). FinTech, 2014 yılından itibaren finansal hizmetlerin ve ürünlerin verimliliğini, uygun fiyatlılığını ve erişilebilirliğini artıran teknolojik araçların, platformların ve ekosistemlerin yayılmasını tanımlamak için yaygın olarak kullanılan bir terim haline gelmiştir (Ma ve Liu, 2017:1-3). FinTech terimi, ödemeler, borç verme, yatırım yapma, fon sağlama, robot danışmanlar, kitle fonlaması, kripto para ve benzer uygulamalar da dahil olmak üzere geniş bir hizmet yelpazesini ifade eder. FinTech, teknolojinin çeşitli finans hizmetlerinde, örneğin kitle fonlaması, denklemler arası

(P2P) kredi, mobil ödemeler, yapay zekâ yardımıyla finansal danışmanlık ve diğer teknoloji ile desteklenen finans türlerinde kullanımı olarak karşımıza çıkmaktadır. FinTech uygulamalarının çevrimiçi platformlarda yürütülmesi, yatırımcı ve girişimciler için hizmetin doğru yerde kullanılabilir hale getirildiği değer anlamına gelen yer faydası da sağlamaktadır. Bu nedenle, operasyon ve komisyon ücretleri diğer geleneksel finansal kurumların sunduğu oranlar ile karşılaştırıldığında daha düşüktür, bu da kullanılan fonların borçlanma maliyetini düşüren önemli bir unsurdur.

Şekil 1: FinTech Uygulamaları Yelpazesi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kitle fonlaması geleneksel fonlama yöntemlerine alternatif bir fon kaynağı olarak, dünya çapında milyonlarca dolarlık bir endüstri haline gelmiştir. Yeni başlayan genç girişimciler yenilikçi fikirlerini hayata geçirmek için, yükselmekte olan girişimciler ise iş hacimlerini artırmak adına ihtiyaç duydukları sermayeyi ödüle dayalı, borç temelli veya sermaye tabanlı kitle fonlaması kampanyaları başlatarak elde edebilmektedirler.

Kitle fonlaması, finansal teknoloji kullanımının bir örneği olarak kabul edilir. İşlemler genellikle çevrimiçi platformlar üzerinden gerçekleştirilir ve bu platformlar ödeme işlemleri, yatırımcıları eşleştirme ve proje yönetimi gibi finansal işlemleri kolaylaştıran teknolojiyi kullanır. Ayrıca, kitle fonlaması, geleneksel finansman yöntemlerine bir alternatif sunar ve finansal erişimi daha geniş bir kitleye açar.

Kitle fonlaması uygulamasının geçmişi 2007 yılının sonlarına dayanmaktadır. 2007-2008 finansal krizi, dünya genelinde ekonomik durgunluğa ve finansal piyasalarda büyük çalkantılara neden olan bir finansal çöküş dönemidir. "Büyük Durgunluk" olarak anılan ve yaklaşık iki yıl süren bu kriz, kökeni Amerika Birleşik Devletleri'nde olan ve ardından dünya ekonomilerine yayılan bir dizi finansal soruna dayanmaktadır. Temel nedeni, Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan mortgage (konut kredisi) krizi ve ardından küresel finansal piyasalara yayılmasıdır. Bu kriz, riskli ve karmaşık şekilde paketlenmiş mortgage borçlarına dayalı finansal enstrümanların (özellikle subprime mortgage) çökmesiyle başlamıştır (Yeldan, 2009: 12-13). Mortgage krizi, ev fiyatlarının düşmesine ve işsizliğin artmasına yol açmıştır. Bu durum, ev sahiplerinin mortgage ödemelerini yapamamasına ve bankaların büyük zararlar yaşamasına neden olmuştur. Birçok büyük finansal kuruluş, mortgage krizinin ardından zarar etmiş ve faaliyetlerine son vermek durumunda kalmışlardır. Lehman Brothers'ın iflası, krizin bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Kriz, dünya genelinde ekonomik durgunluğa neden olmuştur. İşsizlik oranları artmış, hisse senedi piyasaları ciddi kayıplar yaşamış, birçok işletme zarar etmiş ve dünya genelinde ekonomilerin küçülmesine sebep olmuştur (Kutlu ve Demirci, 2011: 121-125). O dönem dünya çapında yaşanan küresel ekonomik kriz ve bununla birlikte ortaya çıkan belirsizlik hali yeni yatırımlar için riskli bir

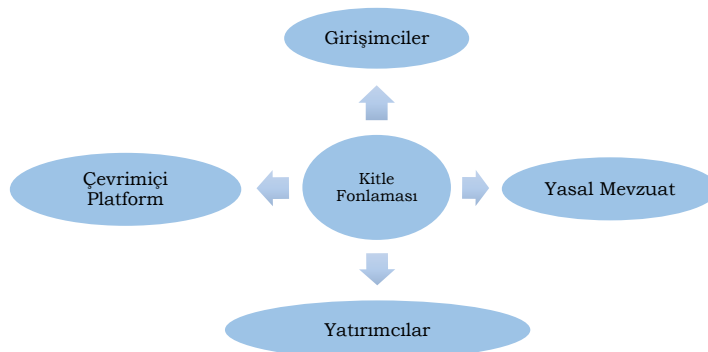
durum yarattığından, geleneksel fon kaynaklarına erişimi kısıtlamıştır. 2009 yılına geçiş yaparken, alternatif finansman kaynakları yaygınlaşmıştır. Şirketler ve girişimciler geleneksel banka kredileri veya hisse senedi ihracatı dışında alternatif fon kaynaklarını kullanarak finansman sağlama yöntemlerine yönelmişlerdir. Kitle fonlaması, risk sermayesi, melek yatırımcılar gibi alternatif finansman kaynakları, özellikle geleneksel kredi almakta veya yatırımcı çekmekte zorlanan veya farklı finansman ihtiyaçlarına sahip olan işletmeler için önemli hale gelmiştir.

ABD Kongresi tarafından 5 Nisan 2012'de yürürlüğe konulan "*Jobs Yasası*" veya tam adıyla "*Jumpstart Our Business Startups Act*", girişimciler ve küçük işletmeler için sermaye toplama ve büyüme fırsatlarını artırmayı amaçlayan federal bir yasadır. Bu yasa, küçük işletmelerin ve girişimlerin finansmanını teşvik etmek, bu şirketlerin sermayeye daha kolay erişimini sağlamak, bürokratik engelleri azaltmak ve ekonomik büyümeyi teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır. Jobs Yasası, işletmelerin kitle fonlaması yoluyla sermaye toplamalarını kolaylaştırmaktadır. Bu sayede, işletmelerin çevrimiçi platformlar aracılığıyla bireylerden küçük miktarlarda sermaye toplamalarına olanak tanımaktadır. Kitle fonlaması, işletmeler ve girişimciler için sermaye toplamanın ve projelerini hayata geçirmenin alternatif bir yolunu sunar. Ayrıca, destekçiler ve yatırımcılar için çeşitli projelere erişim ve bu projelere katkıda bulunma imkânı sağlar.

Kitle fonlaması platformları, işletmeler, girişimciler, sanatçılar ve projeler için çevrimiçi olarak finansman sağlamak için kullanılan web tabanlı platformlardır. Kitle fonlaması platformları, projelerin tanıtılmasını, katkıların toplanmasını ve karşılıkların dağıtılmasını kolaylaştıran araçlar sunar. Bu platformlar, girişimciler için sermaye toplamanın ve projelerini hayata geçirmenin alternatif bir yolunu sunmak ve destekçiler ile yatırımcılar açısından ise çeşitli projelere erişim ve bu projelere katkıda bulunmaları için ortak bir mecra sağlar. Projelerin başarılı olması için etkili bir tanıtım, hedef kitlenin ilgisi ve güvenilir bir plan gereklidir. Projeler genellikle belirli bir süre boyunca fon toplamak amacıyla bir kampanya yürütürler. Bu süre sonunda hedef miktarın toplanması amaçlanır, aksi halde projenin finanse edilmesi gerçekleşmez. Bazı platformlar esnek finansman seçeneği sunar, yani hedef miktar toplanmasa bile projeye sağlanan fonlar proje sahibine iletilmektedir.

Kitle fonlaması iş modelinde Şekil 2'de gösterildiği gibi dört ana unsur önemli rol oynamaktadır. Bunlar yenilikçi bir fikir veya projeyi hayata geçirmek isteyen "*girişimciler*", bu fikri cazip bulup yatırım yapmaya değer bulan potansiyel "*yatırımcılar*" ile bu iki tarafı bir araya getiren bir "*çevrimiçi platform*"dur. Bu üç unsurun yanısıra bir kitle fonlaması kampanyası başlatıp hedeflenen fon tutarına ulaşmak için sistemin sağlıklı bir şekilde işleyiş göstermesi ve yatırımcılar ile girişimcilerin haklarının da korunabilmesi adına sermaye piyasalarında "*yasal mevzuat*"ın tesis edilmesi gereklidir.

Şekil 2: Kitle Fonlamasında Yer Alan Ana Unsurlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Son yıllarda, girişimciler ve ülkemizin hukuk sistemi kitle fonlaması uygulamasını tartışmaya başlamıştır. İnternette yer alan, proje yaratıcıları ile destekçileri bir araya getiren platformlar aracılığıyla kitle fonlaması kültür sanat faaliyetlerinin yanı sıra sosyal sorumluluk projelerinin de hayata geçirilmesi için gereken finansmanın sağlanmasını kolaylaştırmaktadır. Türk kökenli *Crowdfon.com*, *bulusum.biz*, *ideanest.com*, *fongogo.com*, *startupfon.com*, *startupmarket.com* ve *fonbulucu.com* gibi platformlar ile ABD menşeli *Kickstarter*, *GoFundMe*, *LendingClub*, *Indiegogo*, Birleşik Krallık merkezli *Crowdcube*, *Seedrs*, Fransa merkezli *Ulule* ile Japonya merkezli *Makuake* gibi kitle fonlaması siteleri projesini ve/veya fikrini gerçekleştirmek isteyen kişileri makul miktarda işlem ücreti karşılığında fon sağlayıcılarla bir araya getirmektedir.

2.1. Kitle Fonlaması Türleri

Kitle fonlaması, arkadaşlar, akrabalar, destekçiler, yatırımcılar ve diğer ilgilenen kişiler de dahil olmak üzere çeşitli katkı sağlayıcılardan ihtiyaç duyulan kaynakları toplamak amacıyla kullanılan bir finansal stratejidir. Bağış, ödül, borçlanma ve paya dayalı olmak üzere dört çeşit kitle fonlaması türü vardır. Bağış (yardım) kitle fonlamasında, bağışlarla finanse edilen bir projeye katkıda bulunanlar karşılığında hiçbir şey beklemeden mali destek sağlamaktadırlar. Ödül tabanlı bir finansman modeli kullanan bir projeye katkıda bulunanlara sağladıkları finansal destek karşılığında ürüne ön sipariş verme hakkı veya indirimli satın alma hakkı sunulabilmektedir. Borç yoluyla finansman sağlandığında, katkıda bulunanlara verdikleri borç, faiziyle geri ödenir. Paya dayalı kitle fonlaması modelinde, sermaye yatırımları durumunda, yatırımcılar girişimci şirketteki mülkiyet hisselerine sahip olurlar. Hangi tür kitle fonlaması kampanyası başlatılacağı kararı, toplanan fon miktarıyla doğrudan ilgilidir. Yeni geliştirilen ürün veya hizmetin tasarım ve üretim maliyetlerini karşılamak için ödül kitle fonlaması veya borçlanma kitle fonlamasına başvurulabilirken, yükselmekte olan girişimlerin işlerini büyütme için daha büyük finansal kaynak gereksinimi doğması sebebiyle sermaye kitle fonlaması tercih edilmektedir (Belleflamme vd., 2014: 587). Başarılı bir kitle fonlaması kampanyası yürütmek için, bir girişimcinin çok sayıda destekçinin dikkatini çekmesi ve projesinin yatırımlarına layık olduğuna ikna etmesi gerekir.

2.1.1. Bağış Kitle Fonlaması

Bağımsız sanat filmleri, müzik albümleri veya kitapların basımı gibi kültür sanat faaliyetleri, yeni bir ürün veya video oyunu geliştirme çabaları gibi çeşitli yaratıcı girişimleri desteklemek, yoksullukla mücadele, doğal felaketlerden kaynaklanan hasarın onarılması veya yaşanan savaşların yaralarını sarmak gibi hayır işlerine para toplayıp, destek sağlamak için başlatılan kitle fonlaması türüdür. Bu model genellikle kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, sosyal girişimciler ve başlangıç şirketleri tarafından kullanılır. Yatırımların geri dönüşü mali değil, sosyal bir iyilik ya da sosyal yardımlaşmanın bir türüdür. Türkiye’de *Ideanest.org* ve ABD kökenli *GoFundMe*, bağış bazlı kitle fonlaması türü için tanınmış platformlardır. Kendileri için anlamlı olan amaçlara yardımcı olmak söz konusu olduğunda, pek çok destekçi, kişi, kurum ve kuruluşlara hiç bir karşılık beklemezsizin maddi katkıda bulunmaya isteklidir. Öte yandan, kampanyaya bulunduğu katkıdan dolayı bağış toplayan tarafından bir teşekkür mesajı gönderilebilmektedir. Diğer taraftan bu tür kampanyaların ticari projelerde başarılı olma oranı daha düşüktür. Günümüz dünyasında, özellikle doğal afetler sonrasında medya tarafından yürütülen bağış kampanyaları yaygındır.

2.1.2. Ödül Kitle Fonlaması

Ödül kitle fonlaması ile destekçiler, genellikle girişimcinin sunduğu bir ürün veya hizmet olan bir "ödül" karşılığında kampanyaya finansal katkıda bulunurlar. Bu model genellikle yeni bir ürün veya hizmeti piyasaya süren ve geliştirme veya üretim için finansmana ihtiyaç duyan genç girişimci şirketler tarafından kullanılır. Bu kitle fonlaması türünde yapmış oldukları para bağışlarına karşılık, bağışçılara ödüller verilmektedir. Bu ödüller, sağlamış oldukları finansal destek oranında örneğin projelere isimlerinin verilmesi, ürün piyasaya sunulmadan önce ön satış ayrıcalığının sunulması veya önemli günlerde kutlama mesajı gönderilmesi şeklinde olabilir.

Ödül bazlı kitlesel fonlama platformlarına örnek olarak *Kickstarter* ve *Indiegogo* verilebilir. Kickstarter olarak bilinen kitle fonlaması platformunun 2009 yılında kurulmasından bu yana birçok işletmenin finansal başarısında önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Ödül kitle fonlaması platformlarında başlatılan sosyal veya ticari bir projeye ait kampanyalarla ilgili öncelikle proje hakkında kısa bir video şeklinde bilgi sunulduktan sonra, hayata geçirilmesi için ihtiyaç duyulan finansman tutarı belirlenir. Projeye katkıda bulunanlara, katkılarını yaptıkları miktarla orantılı olarak çeşitli ödüller sunulacağı belirtilir.

Ödül bazlı kitle fonlaması, özellikle yaratıcı projeler veya yenilikçi ürünlerin tanıtılması bağlamında finansal kaynak temininde yaygın olarak kullanılan bir yaklaşım olarak ön plana çıkmaktadır. Diğer taraftan, ödül kitle fonlaması kampanyaları, bir ürünün ön satışını yapma, dolayısıyla piyasada görünürlük yaratma ve erken müşteri kitlesi oluşturma aracı olarak hizmet edebilir. Ödül kitle fonlaması projelerinin yükselişi şu anda ülkemizde de gözlemlenmektedir. Fongogo.com ve fonbulucu.com girişimciler için projelerine fon toplama işini kolaylaştıran ödül bazlı kitle fonlaması platformlarıdır.

2.1.3. Borca Dayalı Kitle Fonlaması

"Denkler arası borç verme" veya "P2P borç verme" olarak da adlandırılan borç bazlı kitle fonlaması, geleneksel kredi düzenlemelerine benzerlik göstermektedir. Borç alan kişi, banka gibi geleneksel bir finans kuruluşundan kredi almak yerine, kolektif bir yatırımcı grubundan fon arar. Bu finansman modeli, geleneksel banka kredilerine alternatif olarak veya işletme sahiplerinin risk sermayesi sağlamak istemediği durumlarda kullanılabilir. Girişimci tahakkuk eden faizi de dahil olmak üzere borçlandığı tutarı önceden belirlenen bir süre içerisinde geri ödemeyi taahhüt eder.

Lending Club ve Prosper, Amerika Birleşik Devletleri'nde popüler olan *peer-to-peer (P2P)* veya diğer adıyla "*marketplace lending*" platformlarıdır (<https://lendingclub.com>, <https://prosper.com>). Bu platformlar, bireylerin ve işletmelerin kredi ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılır. Temel olarak, yatırımcılar, başkalarına kredi vermek için bu platformları kullanır. İhtiyaç sahipleri, Lending Club veya Prosper'a başvururlar ve platform, kredi başvurularını değerlendirir. Onaylanan krediler, yatırımcılar tarafından finanse edilir ve yatırımcılar, bu kredilerden elde edilen faiz gelirlerini alırlar. Bu, kitle fonlaması yoluyla bireylerin ve işletmelerin finansman sağlanmasını sağlar. Kiva ise farklı bir kitle fonlaması modelini temsil eder (<https://kiva.org>). Kiva, mikrofinansı desteklemek amacıyla kurulmuş bir platformdur. Kiva, düşük gelirli bireylere ve girişimcilere düşük faizli veya faizsiz krediler sağlamak için kullanılır. Kiva'da yatırımcılar, projelere veya bireylere kredi vererek düşük gelirli bölgelerdeki girişimleri desteklerler. Krediler genellikle geri ödenmektedir. Bu paralar yeniden kullanılarak diğer projelere veya ihtiyaç sahiplerine destek sağlanır. Kiva'nın amacı yoksulluğu azaltmak ve sürdürülebilir girişimleri teşvik etmektir. Her üç platform da kitle fonlamasının farklı varyasyonlarını temsil eder ve farklı amaçlar doğrultusunda kullanılırlar. Lending Club ve Prosper, kredi sağlama amacıyla kullanılırken, Kiva, düşük gelirli girişimcileri ve toplulukları desteklemek amacıyla kullanılır.

2.1.4. Paya Dayalı Kitle Fonlaması

Paya dayalı kitle fonlaması, işletmelerin sermaye ihtiyaçlarını karşılamak için çok sayıda küçük yatırımcıdan fon topladıkları bir finansman modelini ifade eder. Bu model, işletmelerin büyüme, gelişme veya yeni projeleri finanse etmek amacıyla başvurduğu bir yol olarak öne çıkmaktadır. Bu modelde yatırımcılar küçük miktarlarda yatırım yaparak işletmenin hissedarları olmaktadır. İşletme veya proje başarılı olduğunda, yatırımcılar hisse senetleri, hisse gibi finansal araçlar veya işletme gelirleri gibi çeşitli şekillerde potansiyel bir getiri elde edebilirler.

Paya dayalı kitle fonlaması, özellikle küçük işletmeler ve girişimciler için geleneksel finansman yöntemlerine alternatif bir kaynak sağlayabilir. ABD'de faaliyet gösteren SeedInvest ve CircleUp,

paya dayalı kitle fonlamasını kolaylaştırmak için önde gelen platformlar olarak tanınmaktadır. Ancak, bu tür finansmanın yasal düzenlemelere ve sözleşmelere tabi olduğunu unutmamak önemlidir.

2.2. Türkiye’de Kitle Fonlaması Uygulamaları ve Hukukî Altyapısı

Ülkemizde kitle fonlaması uygulaması son yıllarda özellikle sosyal sorumluluk projeleri, bağımsız sanat ve kültür faaliyetlerine finansman sağlamak amacıyla internet ortamında kurulan platformların da etkisiyle yaygınlaşmaktadır.

Türkiye’de paya dayalı kitle fonlamasına imkân sağlayacak düzenlemeler sermaye piyasasında yeni yeni hayata geçirilmektedir. Sermaye piyasası düzenlemesi yalnızca paya dayalı ve borç içeren finansal araçları yönetir. Sermaye piyasalarındaki düzenleyici çerçeve, ödüller sunarak ve bağışları kabul ederek para toplama uygulamasına dâhil değildir.

5 Aralık 2017 tarihinde 30261 sayılı Resmî Gazete ’de yayınlanan 7061 sayılı “*Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*”un 107 ile 111 sayılı maddelerinde kitle fonlamasına atıfta bulunulmuştur. İlgili Kanunun 107. maddesinde kitle fonlaması, “*bir projenin veya girişim şirketinin ihtiyaç duyduğu fonu sağlamak amacıyla Kurul tarafından belirlenen esaslar dâhilinde bu Kanunun yatırımcı tazminine ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplanması*” şeklinde tanımlanmıştır. 6/12/2012 tarihli 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3. maddesinin z bendinde de aynı ifadelerle kitle fonlaması tanımına yer verilmiştir. İzleyen maddenin birinci fıkrasına ise aşağıdaki cümle eklenmiştir. “*Diğer kanunların yardım ve bağış toplanmasına ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla kitle fonlaması suretiyle halktan para toplanması, Kurulca faaliyet izni verilen kitle fonlama platformları aracılığıyla gerçekleştirilir ve bu Kanunun izahname ya da ihraç belgesi hazırlama yükümlüğüne ilişkin hükümlerine tabi değildir*” hükmü getirilmiştir. 6362 sayılı Kanunun 35/A maddesinde Kitle fonlaması platformları ile ilgili olarak, “*kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kuruluşlardır*” şeklinde tanım eklenmiştir. İlgili maddenin ikinci bendinde “*kitle fonlama platformlarının kurulabilmesi ve faaliyete başlaması için Sermaye Piyasası Kurulundan izin alınması zorunluluğu*” vurgulanmıştır. Yine bu bentte bu platformların kuruluşlarına, ortaklarına, pay devirlerine, çalışanlarına, her bir fon sağlayıcısı tarafından yatırılacak veya proje sahipleri ile girişim şirketleri tarafından toplanabilecek paranın azami limitine ve faaliyetleri sırasında uymaları gereken diğer ilke ve esaslar ile toplanan fonların ilan edilen amacına uygun olarak kullanıldığının kontrolü ve denetimine ilişkin esasların Kurul tarafından belirleneceği hususuna değinilmiştir. Kitle fonlama platformlarının hukuka aykırı faaliyet ve işlemlerinde uygulanacak tedbirler için Sermaye Piyasası Kanununun 96. madde hükümleri kıyasen uygulanacaktır. Kitle fonlaması ve buna bağlı yapılan işlemler ile kitle fonlama platformları bu Kanunun borsalar, piyasa işleticileri ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri ile ilgili hükümlerine tabi tutulmamaktadır. Kitle fonlaması platformları ve kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan kişiler ile bunlara fon sağlayanlar arasındaki ilişkiler genel hükümlere tabidir. 6362 sayılı Kanunun 99. maddesinin dördüncü fıkrası “*(4) Kuruldan izin alınmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplandığına veya Türkiye’de yerleşik kişilere yönelik olarak internet aracılığıyla yurt dışında kaldıraçlı işlem ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araç işlemleri yaptırıldığına ilişkin bilgi edinilmesi halinde, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, ilgili internet sitesine erişimi engeller.*” şeklinde değiştirilmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu’nun hazırladığı ikinci düzenleme olan “*Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği (III – 35/A.1)*” ile ilgili mevzuat 3 Ekim 2019 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Tebliğde kitle fonlaması platformlarına, onların faaliyetlerine, bu platformlara üyeliğe ve girişim şirketlerinin başlatacakları kampanya sürecine ve kampanya süresi sonunda elde ettikleri fonları kullanım yerlerine dair düzenlemeler getirilmiştir. Yine Sermaye Piyasası Kurulu tarafından 27 Ekim 2021 tarihinde yayımlanan Kitle Fonlaması Tebliği (III – 35/A.2)’nde paya ve borçlanmaya dayalı kitle fonlamasına ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir. 2. maddede belirtildiği üzere “*kitle fonlama*

platformları aracılığıyla ödül veya bağış karşılığında fon toplanması faaliyetleri bu Tebliğ hükümlerine tabi değildir". Bu Tebliğde bir önceki Tebliğden farklı olarak borçlanmaya dayalı kitle fonlaması esasları ile paya ve borçlanmaya dayalı kitle fonlaması faaliyetine ilişkin ortak esaslar bilgi formunda açıklanan hususlardaki değişikliklere yer verilmiştir. Bir birey ya da kuruluş, yerleşim yeri statüsüne bakılmaksızın, yatırımcı olarak kitle fonlaması kampanyasına katılabilir. Potansiyel yatırımcılar paya dayalı kitle fonlaması kampanyasına katılmak için listelenen platformların kayıtlı üyeleri olmalıdır. Tablo 1'de kitle fonlaması faaliyetinde bulunmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu tarafından listeye alınan platformlara yer verilmiştir.

Tablo 1: Kitle Fonlaması Faaliyetinde Bulunmak Üzere Kurul Tarafından Listeye Alınan Platformlar

Unvanı	Faaliyet Türü	Listeye Alınma Tarihi
Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	01.04.2021
Global Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	08.04.2021
Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	30.09.2021
Dijital Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	14.10.2021
İnfo Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	25.11.2021
Fongogo Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	06.01.2022
Girişim Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	24.02.2022
Basefunder Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	21.07.2022
Global Menkul Değerler A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	21.03.2023
Ecofolio Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	13.04.2023
Nar Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	05.05.2023
Startupfon Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	28.09.2023
Forte Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	22.11.2023
Mag Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	Paya Dayalı Kitle Fonlaması	21.12.2023

Kaynak: www.spk.gov.tr

3. Literatür Taraması

Bu bölümde kitle fonlaması alanında kaleme alınan eserlerin bibliyometrik açıdan incelenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar iki bölümde ele alınmıştır. İlk bölümde uluslararası yazına katkıda bulunan eserler, ikinci bölümde ise ulusal literatürde yayımlanan TRDizin ve DergiPark'ta yer alan makaleler kısaca özetlenmiştir.

3.1. Uluslararası Literatürde Yapılan Çalışmalar

Literatürde yıllar itibarıyla kitle fonlaması ile ilgili yayımlanan eserlerin konu alındığı bibliyometrik analiz çalışmaları SCOPUS ve Web of Science (WoS) dizinleri taranarak incelenmiş ve tablo düzenlenerek, okuyucunun bilgisine sunulmuştur.

Tablo 2: Uluslararası Literatürde Kitle Fonlaması Alanında Yapılan Bibliyometrik Analiz Çalışmaları

Başlık	Yılı ve Yazar(lar)	Konu ve Kapsam
Financial Return Crowdfunding: Literature Review and Bibliometric Analysis	2018, Carla Martinez-Clement, Ana Zorio-Grima ve Domingo Ribeiro-Soriano	Bu çalışma, "denkler arası borçlanma (P2P)" ve "paya dayalı kitle fonlaması" terimleri ile bir bibliyometrik analiz gerçekleştirerek, yeni finansal getiri kitle fonlaması konusuna genel bir bakış sunmaktadır. Kullanılan veritabanı Web of Science'dir. P2P kredilerinde 1994-2017 yılları ve paya dayalı kitle fonlaması için 2013-2017 yılları arasındaki veriler toplanmıştır. Sonuçlara göre, P2P kredilendirme araştırmacıların ilgisini çekerken paya dayalı kitle fonlamasının ise, pazardaki potansiyeli ve artan akademik farkındalığı nedeniyle hızla büyümekte olduğu görülmüştür.
A Bibliometric Analysis of Crowdfunding Related Research: Current Trends and Future Prospect	2018, W Zhang, YC Zhu, XL Wu	Bu makale, Çin'deki kitle fonlaması konusunu incelemekte ve bunun gelişimine ve araştırmasına odaklanmaktadır. CiteSpace programı ilgili anahtar kelimeleri ve atıfları haritalamak ve saymak için kullanılmıştır. Araştırma, işletme ve finans alanının en büyük araştırma kategorisi olduğunu, ardından ise bilgisayar bilimi, hükümet yasaları, çevre ekolojisi, kamu yönetimi ve sosyal bilimlerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır.

Mapping Crowdfunding Research on the Web of Science Database: A Bibliometric Analysis Approach	2019, Abdullah, A.R., Rametse, N., Abdullah, S.S., Hassan, A., Yunoh, M.N.M.	2008 ve 2018 yılları arasında yayınlanan 2956 adet makaleden alınan örnek verileri kullanarak bu çalışma, alıntılar, ortak alıntılar ve eş kelime analizi açısından kitle fonlaması ile bağlantılı yayınların modelini bibliyometrik analiz ile araştırmaktadır. Sonuçlar, kitle fonlaması yayınlarının çoğunlukla iş ve yönetim alanlarından geldiğini gösteriyor. Çoğu kitle fonlaması yayını, önceki iddiaları destekler şekilde başarıya odaklanıyor.
What, Where, Who, and How? A Bibliometric Study of Crowdfunding Research	2023, Vincenzo Buttice; Elisa Ughetto	Bu makale, yazarlara, tematik alanlara, metodolojiye, yayın kuruluşlarına ve bilimsel topluluk dağılımına odaklanarak Kitle fonlaması araştırmalarındaki mevcut durumu ve eğilimleri incelemektedir. Derinlemesine kapsama ile erken keşiften olgun bir aşamaya kadar önemli bir dönüşümü ortaya koyuyor. Makale, ülkeleri birliğine yönelik sınırlı bir eğilimin olduğunu ve kitle fonlaması araştırmalarının etkisinin giderek arttığını öne sürüyor. Akademisyenlere yol gösterici niteliğindedir.
Crowdfunding and Innovation: A Bibliometric Review and Future Research Agenda	2022, Bargoni, A., Ferraris, A., Bresciani, S., & Camilleri, M. A.	Bu makale, Scopus veritabanındaki 150 adet makalenin bibliyometrik meta-analizini kullanarak kitle fonlaması ve inovasyon literatürü arasındaki ilişkiyi inceliyor. Araştırmada üç ana araştırma kümesi belirlenmiştir: birincisi, kitle fonlamasının yenilikçiliği teşvik etmekteki rolü, ikincisi açılım ve kitle fonlaması kampanyaları üzerindeki etkisi ve üçüncüsü, platformların inovasyonun kitle fonlamasının başarısındaki rolü üzerinde duruluyor. Bulgular, kitle fonlamasının proje başlatıcıları ve yatırımcıları da dahil olmak üzere ilgililer arasında bilgi akışını kolaylaştırdığını gösteriyor, çünkü hepsi açık inovasyon platformlarından yararlanıyorlar.
Fifteen Years of Crowdfunding- A Bibliometric Analysis	2022, Hasnan Baber, Mina Fanea-Ivanovici	Bu makale, anahtar kelimeleri kümeler halinde gruplandırarak kitle fonlamasında ortaya çıkan eğilimleri belirlemektedir. Bu çalışma, kitle fonlaması araştırmalarını Scopus veritabanından topladığı 1951 adet araştırma makalesini bibliyometrik analiz kullanarak analiz etmektedir. En çok alıntı yapılan referanslar 2013 ile 2016 yılları arasında yayınlanmış olup, en üretken ülkeler gelişmiş ekonomilerdir. Çalışmada ayrıca teorik ve pratik çıkarımlar da tartışılmaktadır. Kitle fonlaması araştırmalarının 2006'dan bugüne, özellikle işletme ve finansa odaklanarak istikrarlı bir şekilde büyüdüğü tespit edilmiştir.
What Do We Know about Crowdfunding and P2P Lending Research? A Bibliometric Review and Meta-Analysis	2022, Mustafa Raza Rabbani, Abu Bashar, Iqbal Thonse Hawaldar, Muneer Shaik, Mohammed Selim	Bu makale, kitle fonlaması ve P2P kredilendirme hakkındaki akademik araştırmayı analiz ederek 2013'ten bu yana yayınlarda önemli bir artış olduğunu ortaya koyuyor. Bu çalışmada bibliyometrik bir inceleme ve meta-analiz kullanılmıştır. Toplam 1742 adet makalenin ileri değerlendirme ve analize uygun olduğu belirlenmiştir. Çalışma, etkin yazarları, önemli dergi kaynaklarını ve ülke bazında makale üretimini belirliyor. Alıntılar, ortak alıntılar ve yazar anahtar kelimelerini analiz etmek için ağ analizi ve görselleştirme teknikleri kullanılır. Gelecekteki araştırma eğilimleri hakkında bilgi vermektedir.
A Decade of Donation-Based Crowdfunding: A Bibliometric Analysis Using the SCOPUS Database	2022, Mathur, H.P.	Bu makale, önemli yayınlara, yazarlara, dergilere, ülkeleri ve sık karşılaşılan anahtar kelimeleri belirleyerek, VOSviewer'ı kullanarak bağış temelli kitle fonlamasına ilişkin literatürü analiz etmektedir. Çalışma, SCOPUS veritabanındaki 701 adet yayını analiz etmek için beş bibliyometrik teknik kullanıyor. En çok alıntı yapılan makale Mollick, 2014 tarafından yazılan "The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study" makalesidir. Önemli yazarlar arasında Snyder, Burtch, Schwiendbacher, Lambert, Belleflamme, Catalini, Goldfarb ve Agrawal bulunmaktadır. Bağışa dayalı kitle fonlamasında en sık kullanılan anahtar kelimeler arasında "Sosyal Medya", "Girişimcilik", "Girişimcilik Finansmanı", "Sosyal Sermaye" ve "Fon Yaratma" yer alıyor.
Crowdfunding Platforms: A Systematic Literature Review and a Bibliometric Analysis	2023, A Mora-Cruz, PR Palos-Sanchez	Bu araştırma, ödül, paya dayalı ve borca dayalı kategorilerine odaklanarak Latin Amerika'daki kitle fonlaması platformlarıyla ilgili 1032 adet makaleyi analiz ediyor. Bibliyometrik analizden ardından 55 adet makale seçilmiştir. Araştırma, girişimcilere alternatif finansman ve yeni yatırım fırsatları sunan kitle fonlaması platformlarına ilişkin çalışmaların giderek arttığını gösteriyor. Gelecekteki araştırmalar, kitle fonlaması platformlarında kullanılan teknolojiye odaklanmalı ve bunların iş projesi geliştirme ve yatırım kararı alma dinamiklerini anlamalıdır.
Crowdfunding: a Bibliometric Analysis	2023, Hermenegildo Gil-Gomez, Raul Oltra-Badenes, Vicente Guerola-Navarro ve Pablo Zegarra Saldaña	Çalışmanın amacı, kitle fonlaması ile ilgili artan ilgi ve bilimsel araştırmanın en verimli kaynaklarını belirlemektir. Web of Science'den elde edilen veriler, kitle fonlaması çalışmasının en çok ABD'de yapıldığını ve en aktif iki yazarın (Brooks AC ve Andreoni J) da ABD'den geldiğini gösteriyor. 2010 yılından bu yana yayın ve atıf sayılarındaki artış kitle fonlaması alanında yapılacak gelecekteki araştırmalar için yüksek potansiyeli vurgulamaktadır.
A Review of Research on Entrepreneurship and Crowdfunding: Insights from Bibliometric Analysis	2023, A Kumar, G Agrawal	Bu çalışma, sistematik bir literatür taraması ve bibliyometrik analiz yoluyla kitle fonlamasının girişimcilik gelişimindeki rolünü incelemektedir. Veriler Scopus'tan alınmış ve anahtar kelime oluşumuna göre kümelendirilmiştir. Araştırma, kitle fonlamasının akademisyenler için yeni ortaya çıkan bir olgu olduğunu ve en çok makalenin 2021'de yayınlandığını ortaya çıkarmıştır. Çalışma, girişimcilere, akademisyenlere, kitle fonlaması uygulayıcılarına ve kamu otoritelerine, kitle fonlamasının uygulama alanlarını ve girişimcilik ekosistemini geliştirme potansiyelini belirlemelerine yardımcı olmayı amaçlıyor.
Exploring The Landscape of Social Entrepreneurship and Crowdfunding: A Bibliometric Analysis	2023, Talukder, Saurav Chandra, Lakner, Zoltan	Bu makalenin amacı, Sosyal Girişimcilik ve Kitle Fonlaması alanlarının bağlantısına ilişkin mevcut araştırmaları bulmak, özetlemek ve değerlendirmektir. Araştırmacılar, Biblioshiny ve VOSviewer dahil olmak üzere bir dizi bibliyometrik araç kullanarak 2013'ten 2022'ye kadar sosyal girişimcilik ve kitle fonlaması üzerine akademik literatürü incelemektedir.

Kaynak: SCOPUS ve Web of Science veri tabanları taranarak hazırlanmıştır.

3.2. Ulusal Literatürde Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde kitle fonlaması uygulamalarının hukukî altyapı çalışmalarının zaman alması, sermaye piyasasında kitle fonlamasının alternatif bir finansman aracı olarak kullanılmasını da geciktirmiştir. Bundan dolayı ulusal yazında kitle fonlaması ile ilgili yayımlanan eserler yıllar itibariyle artış gösterse de, uluslararası literatür ile karşılaştırıldığında çok az sayıda olduğu görülmüştür. Bununla birlikte literatürde kitle fonlaması ile ilgili eserlerin bibliyometrik olarak incelendiği makaleler tabloda sunulmuştur.

Tablo 3: Ulusal Literatürde Kitle Fonlaması Alanında Yapılan Bibliyometrik Analiz Çalışmaları

Başlık	Yılı ve Yazar(lar)	Konusu ve Kapsamı
Kitlesel Fonlama: Türkiye’de Son 10 Yıllık Bibliyometrik Analizi	2022, Hatice BAHÇE ve Metehan TOLON	Araştırma kapsamında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış kitle fonlaması konulu 24 lisansüstü tez bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Sonuçlar, 2020 yılında tezlerin %87,5’inin Türkçe yazıldığını, çoğunluğu Marmara Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi’ne bağlı yüksek lisans tezleri olduğunu göstermiştir. Genel olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, anahtar kelime aralığı 3 ile 6 arasında değişmektedir.
Kitle Fonlaması ile ilgili Yayınlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi	2022, Cem GÜRLER	Çalışma, SCOPUS veri tabanındaki kitle fonlaması makalelerini, 2010 yılından bu yana tamamlanan yayınlara odaklanarak analiz etmektedir. Kitle fonlaması ile ilgili en fazla yayın 2019 ve 2020 yıllarında gerçekleşmiştir. Türkiye, 20 yazarla katkılarda 81 ülke arasında 33. sırada yer almaktadır. En sık kullanılan anahtar kelime kitle fonlamasıdır.

Kaynak: TRDizin ve Dergipark internet siteleri taranarak hazırlanmıştır.

Tablo 3’te de görüldüğü üzere, ulusal literatürde kitle fonlaması ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlıdır. 2022’de Bahçe ve Tolon tarafından kaleme alınan makalede sadece lisansüstü tezler incelenmiştir (Bahçe ve Tolon, 2022; 123-132). Yine aynı yıl Gürler tarafından yapılan çalışmada ise kitle fonlaması konusunda uluslararası literatürde yer alan çalışmalar derlenmiştir (Gürler, 2022; 134). Bu çalışmada ise ulusal literatürde yayımlanan mevcut bilimsel çalışmalardan farklı olarak ulusal menşeli dergilerde kitle fonlaması ile ilgili yayımlanan makaleler TRDizin ve Dergipark’tan tek tek elle toplanarak excel tablosuna girilmiş, daha sonra toplanan bu veriler VOSviewer yazılımı tarafından veri tipine uygun birkaç kod çalıştırılarak işlenmiştir. VOSviewer programı yazarları, anahtar kelimeleri ve kurumları bibliyografik konsolidasyonla haritalandırmak için uygulanmıştır.

4. Analiz Yöntemi ve Veri Seti

Bu çalışma, kitle fonlaması konusundaki mevcut araştırmaların görsel haritalama tekniği kullanılarak bibliyometrik analizine dayanmaktadır.

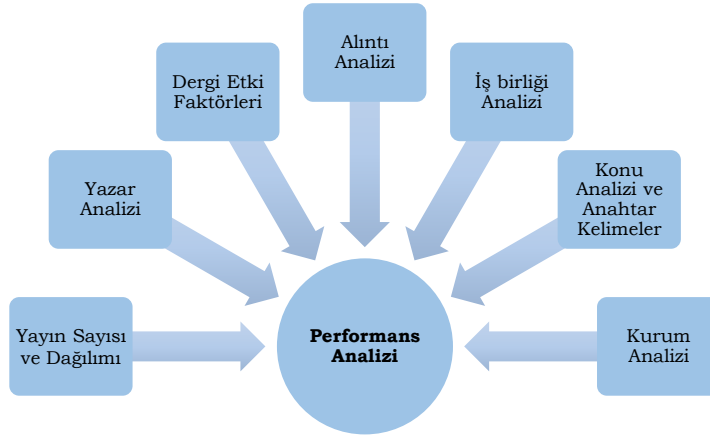
4.1. Bibliyometrik Analiz Tekniği ve Görsel Haritalama

Bibliyometrik analiz, akademisyenler tarafından makale ve dergi performansındaki gelişen eğilimleri, iş birliği modellerini ve araştırma öğelerini belirlemenin yanı sıra mevcut literatürde belirli bir alanın entelektüel çerçevesini incelemeyi içeren çeşitli amaçlar için kullanılır (Donthu vd, 2021: 287-289). Bibliyometrik olarak bilinen kütüphane ve bilgi bilimi alanındaki araştırmalar, bibliyografik içeriğin incelenmesi için nicel araştırma tekniklerini uygular. Bibliyometrik, bir grup bibliyografik belgenin sonuçlarını, bu sonuçların en iyi temsilcisi olarak kabul edilen şekilde özetleyen bir alandır (Martínez-López vd, 2018: 440). Bibliyometrik yaklaşımlar, araştırmacıların önemli yayınları tespit etmelerine ve araştırma dünyasını görsel olarak tanımlamalarına yardımcı oldukları için bilimsel değerlendirmeler yapmalarında değerli bir araç olarak hizmet vermektedirler (Zupic ve Čater, 2015: 196-198).

Bibliyometrik analiz teknikleri performans analizi ve bilim haritalama olmak üzere iki kategoride ortaya çıkmaktadır. Temel olarak, performans analizi, bireylerin ve kurumların araştırma ve yayın performansını değerlendirmeyi amaçlayarak (Dzikowski, 2018: 294), araştırma bileşenlerinin katkılarını hesaba katarken, bilim haritalama ise bilim alanlarının yapısını ve dinamiklerini ortaya çıkararak araştırmacılar arasındaki ilişkilere odaklanır (Donthu vd, 2021: 290).

Şekil 3'te performans analizinde kullanılan yöntemler görselleştirilmiştir. Performans analizinde kullanılan yöntemlerden biri olan yayın sayısı ve dağılımında, belirli bir dönemde araştırmacıların, kurumların veya ülkelerin ürettiği yayınların sayıları incelenmektedir. Yazar analizinde, hangi yazarların, hangi konularda ne sıklıkta yayın yaptığı, hangi dergilere katkıda bulunduğu gibi yazarların bibliyometrik profilleri incelenmektedir. Dergi etki faktörlerinde ise hangi dergilerin belirli bir konuda daha fazla yayına yer verildiği, bu dergilerin etki faktörleri gibi özellikleri analiz edilir (Bargoni vd. 2022). Alıntı analizinde ise yayınların literatürdeki etkisini ve önemini ölçmek amacıyla alınan ifadelerin sayısı h-index veya g-index gibi alıntıya dayalı ölçümler kullanılarak değerlendirilir. İş birliği analizinde, araştırmacılar, kurumlar veya ülkeler arasındaki iş birliği biçimleri ele alınmaktadır. Konu analizi ve anahtar kelimeler analizinde, belirli araştırma alanlarının veya anahtar kelimelerin etkisini ve verimliliğini analiz etmek ve bir alandaki yeni eğilimleri ve yüksek etki alanlarını belirlemek amaçlanır. Kurum analizi araştırma kurumlarının genel etkisini araştırmacı yayınlarının toplu etkisine dayalı olarak incelemektedir (Van Raan, 2014: 18-20).

Şekil 3: Performans Analizinde Yer Alan Yöntemler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Alıntı yönteminde makale, kitap bölümü, tebliğ gibi akademik çalışmaların, yazarların veya dergilerin etkisini hesaplamak için esere yapılan atıf sayıları kullanılır. Eş alıntı yaklaşımı ise yayınları, yazarları veya dergileri referans listelerinde ortak konumlarına göre tanımlar. Bu yöntem en çok kullanılan ve doğrulanmış bibliyometrik yöntemdir. Yayınları, yazarları veya dergilerle birlikte alıntılarla bağlantı kurmanın güvenilir olduğu kanıtlanmıştır. Atıf vermenin etki ölçüsü olduğu için, en önemli eserleri filtrelemek için güçlü bir yöntem sunar. Bibliyografik eşleşme, belgeleri, yazarları ve dergileri ortak referans sayısını analiz ederek bir araya getiren bir yöntemdir. Yöntemin hemen uygulanabilir olması; alıntılarının toplanması için bekleme süresinin olmaması avantaj olarak ortaya çıkmaktadır. Henüz bahsedilmemiş yeni yayınlanan eserler, gelişen disiplinler ve daha özel alt alanlar için de kullanılabilir. Sayılan bu üç yöntemde de analiz için yayınlar, yazarlar ve dergi verilerinden yararlanılmaktadır. Eş yazar yönteminde ortak bir çalışma yaptıklarında yazarları ilişkilendirir. Bu yöntem alanın sosyal yapısını oluşturmakla birlikte, takım çalışmasını da göstermektedir (Zupic ve Čater, 2015:195-196).

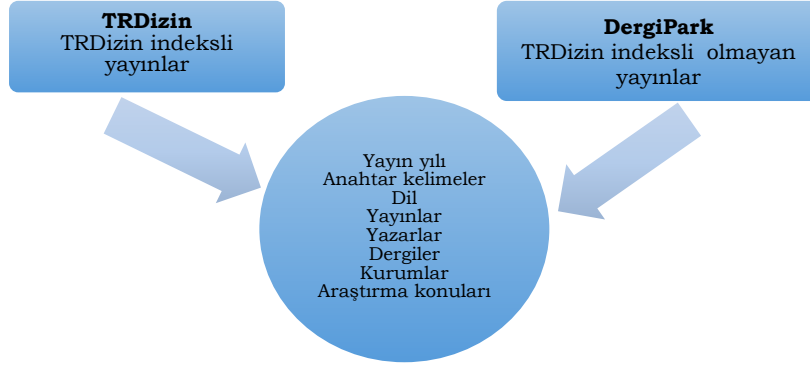
Bibliyometrik analizi daha erişilebilir ve uygulanabilir hale getirmek için açık kaynak yazılımları kullanılmaktadır. Özellikle haritalama ve görselleştirme araçları olarak VOSviewer, CiteSpace, Bibliometrix, Gephi, Sci2 Tool (CNS) programları öne çıkarken, performans analizi araçları olarak da CRExplorer, Publish or Perish, ScientoPyUI programlarına başvurulmaktadır.

Kitle fonlaması ile ilgili ulusal yayınların incelendiği bu çalışmada konuyla ilgili yazılan makaleler derlenerek, performans analizi ile anahtar kelimeler, kurumlar arası iş birliği ve yazarlar arası iş birliği ağlarını görselleştirmek için bilimsel haritalama yöntemine başvurulmuştur.

4.2. Veri Seti

Bu noktadan hareketle kitle fonlaması konusunda Türkiye menşeli akademik dergilerde yayımlanan makaleler analiz için seçilmiştir. Yayımlanan makalelerden bir kısmı TRDizin indeksli dergilerde basılmış olup, diğer kısmı ise TRDizin indeksine kayıtlı olmayan dergilerde yer almıştır. Bu sebeple TRDizin ve DergiPark web sitelerinde belirlenen anahtar kelimeler aracılığıyla akademik makaleler taranmış, her iki web sitesinde de ortak taranan makaleler çifte sayılmayı önlemek için tek makale olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4: Veri Seti Seçimi

Bu tarama neticesinde kitle fonlaması konusunda 2015 ile 2023 yılları arasında basılan 88 adet makaleye ulaşılmış ve bibliyometrik analizde yer verilmiştir.

Şekil 5: Veri Seti ve Yöntem Hakkında Özet Bilgi

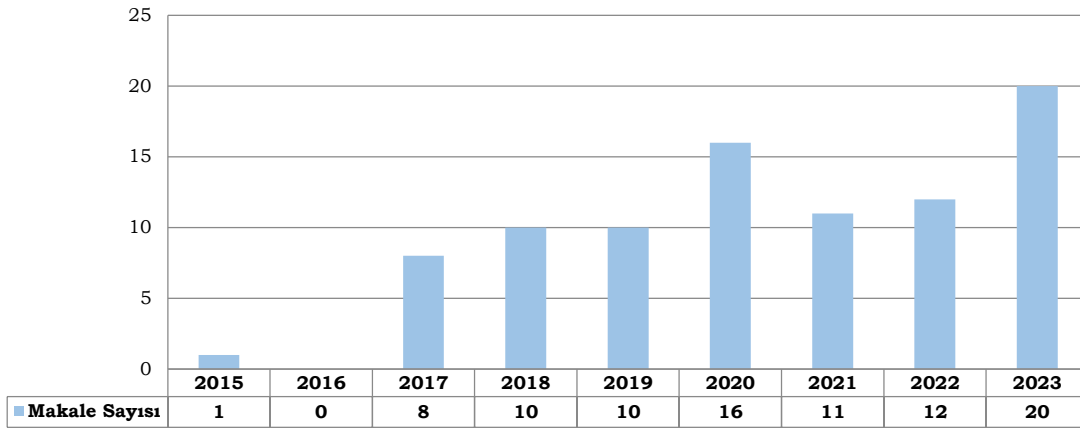
5. Bulgular

Oluşturulan veri seti bibliyometrik analize hazır hale getirildikten sonra elde edilen bulgular grafikler, tablolar ve görseller yardımıyla sunulmuştur. Literatürde yer alan çalışmalarda bibliyometrik analiz yapılacak konu başlığı SCOPUS ve Web of Science veri tabanlarında tarandıktan sonra, toplanan veri seti bu veri tabanlarıyla uyumlu olarak çalışan VOSviewer programında işlenip çıkan görselleri yorumlanmıştır. Bu çalışmada literatürdeki diğer çalışmalardan farklı olarak Türkiye menşeli dergilerde kitle fonlaması ile ilgili yayımlanan makaleler TRDizin ve Dergipark internet sitelerinde tarandıktan sonra, excel tablosu oluşturulup tek tek elle veri girişi sağlanmıştır. Excel tablosunda toplanan veriler bibliyometrik analize hazır hale getirilmiş, sonrasında da VOSviewer programı yardımıyla görselleştirilerek anahtar kelimeler, kurumlar ve yazarlar olmak üzere kurulan ilgi düzeyleri haritalandırılmıştır.

Performans analizi bulgularına göre, kitle fonlaması ile ilgili Türkiye menşeli makaleler tarandığında ilk makalenin 2015 yılında yayımlandığı görülmüştür. 2015 ile 2023 yılları arasında kaleme alınan makalelerin yıllar itibariyle dağılımı Grafik 1'de sunulmuştur. Bu noktadan

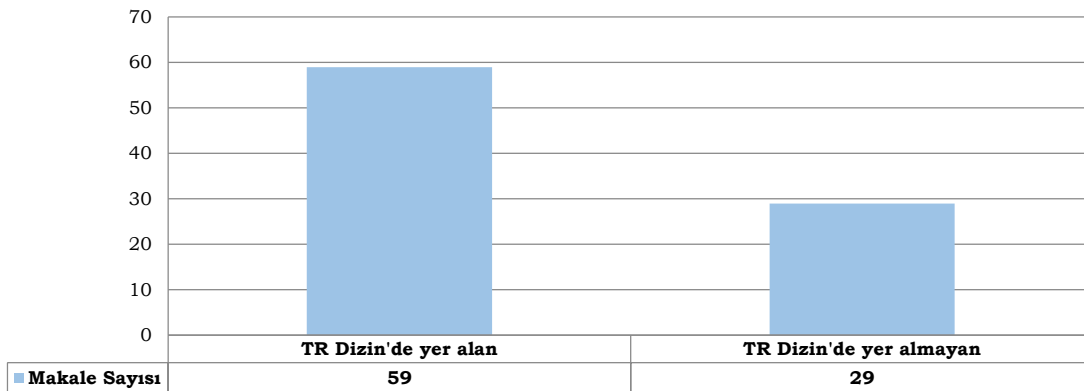
hareketle, 2015 yılında yayımlanan ilk makale çalışmasından sonra henüz yeni bir uygulama olan kitle fonlaması ile ilgili yayın yapılmadığı görülmektedir. 2017 yılı itibariyle yapılan hukukî altyapı çalışmaları sayesinde yasal zemine oturtulan kitle fonlaması uygulaması ile ilgili akademik literatüre kazandırılan çalışmaların sayısında artış gözlenmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu'nun kitle fonlaması ile ilgili yayınladığı tebliğler de uygulamadan faydalanan proje sahipleri ile destekçi sayılarını ve platformların faaliyetlerini arttırmış ve sürecin etkinliğini analiz eden akademik çalışmaların sayısı da yıllar itibariyle artarak literatürde yerini almıştır. Uluslararası literatürde yer alan akademik çalışmalar ile karşılaştığımızda, ulusal yazının kitle fonlaması ile yeni tanıştığı sonucu elde edebiliriz.

Grafik 1: Kitle Fonlaması ile İlgili Yazılan Makalelerin Yıllara Dağılımı

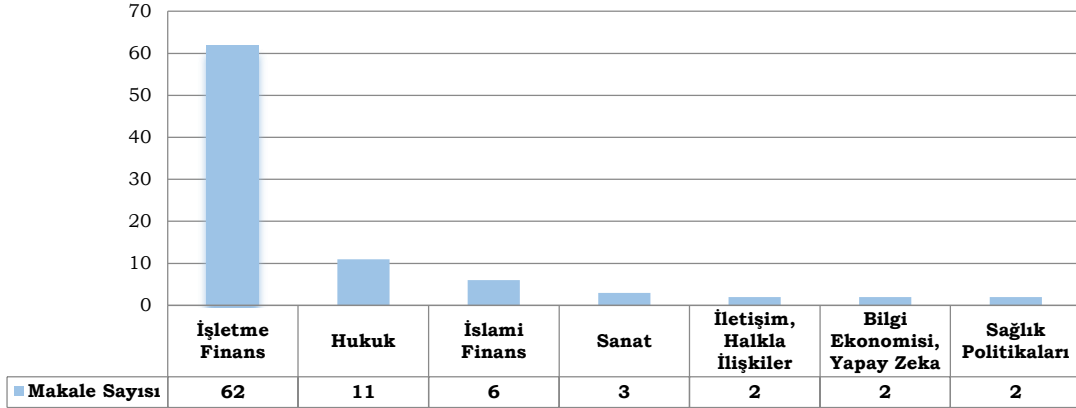

Çalışmada örneklem olarak sadece kitle fonlaması ile ilgili kaleme alınan makalelere yer verilmiştir. Bildiri ve tez çalışmaları örnekleme dahil edilmemiştir. Yazılan makalelerin yayımlandığı akademik dergiler incelendiğinde ise Grafik 2'de görüldüğü üzere, 59 adet makalenin TRDizin indeksinde yer alan dergilerde, kalan 29 makalenin ise TRDizin indeksine kayıtlı olmayan dergilerde basıldığı tespit edilmiştir.

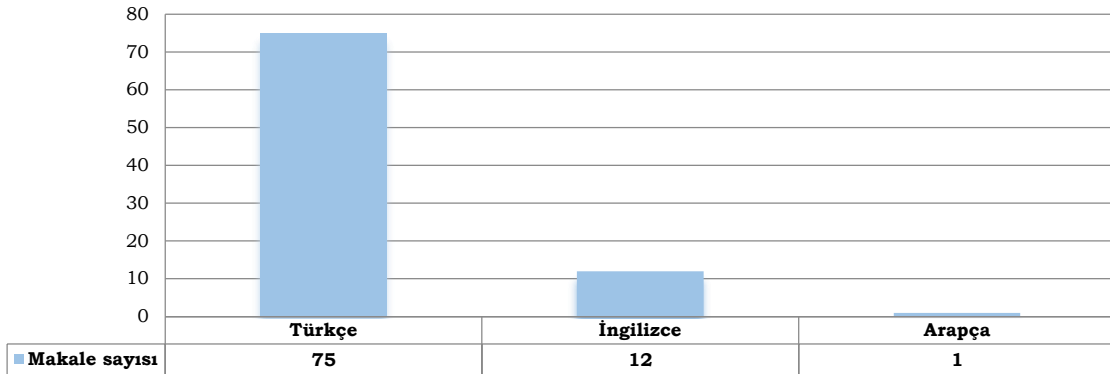
Grafik 2: Yazılan Makalelerin TR Dizin veya TR Dizin Dışındaki Dergilerde yayımlanması

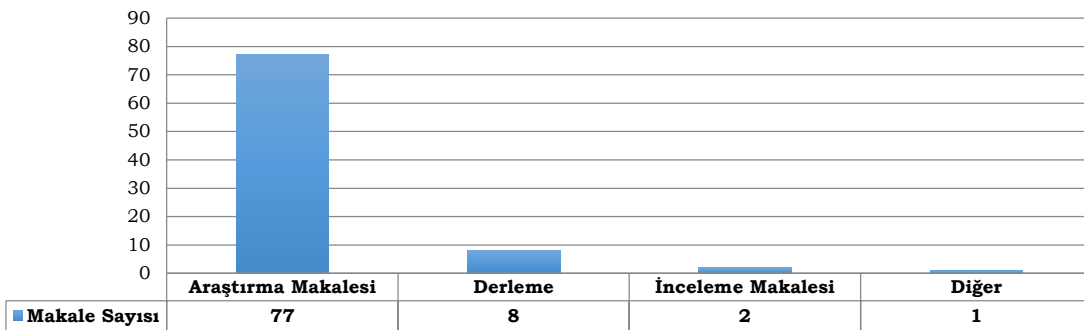
Makaleler konu olarak sınıflandırıldığında ise elde edilen sonuç Grafik 3'te sunulmuştur. Buna göre 62 adet makalede kitle fonlamasının İşletme-Finansman alanını, 11 adet makalenin ise kitle fonlamasının hukukî boyutunu değerlendirdiği anlaşılmaktadır. 6 adet makalede ise konunun İşletme-Finansman alanının spesifik bir dalı olan İslamî Finans açısından ele alındığı görülmüştür. Bunların yanı sıra, geniş bir yelpazeye sahip olan kitle fonlaması uygulamasıyla ilgili sanat, halkla ilişkiler-iletişim, bilgi ekonomisi-yapay zeka ve sağlık politikaları alanlarında da yapılan yayınlar ile literatüre katkı sağlandığı tespit edilmiştir.

Grafik 3: Kitle Fonlaması İle İlgili Yazılan Makalelerin Konulara Göre Dağılımı

Çalışmaların yazım dilinin çoğunlukla Türkçe olduğu dikkat çekmektedir. Grafik 4'te de görüldüğü üzere makalelerin %85'i Türkçe dilinde kaleme alınmıştır. Diğer taraftan 12 adet makalenin yazım dili İngilizce olup toplam makale sayısı içindeki payı %14'tür. 1 adet makale ise Arapça dilinde kaleme alınmıştır. Özellikle kitle fonlamasının hukukî boyutunu değerlendiren makalelerin yazım dilinin Türkçe olduğu ön plana çıkmaktadır.

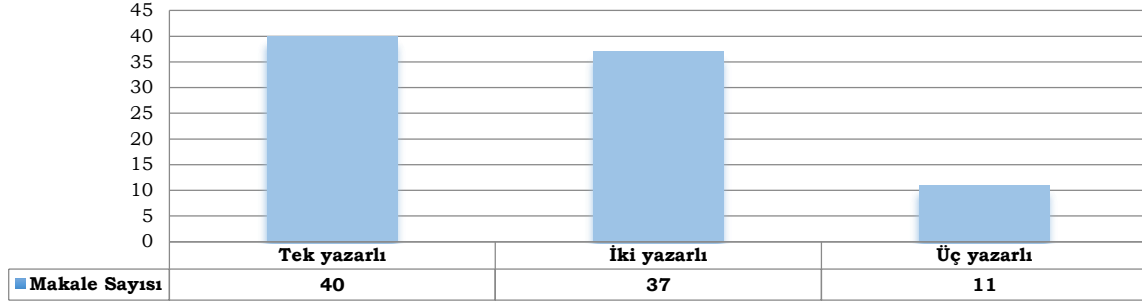
Grafik 4: Kitle Fonlaması İle İlgili Yazılan Makalelerin Yazım Dilleri

Literatürde kitle fonlaması konusunda yazılan makalelerin türleri incelendiğinde Grafik 5'te de sunulduğu şekilde 77 adet makalenin araştırma makalesi olduğu, 8 adet makalenin derleme türünde kaleme alındığı, 2 adet makalenin inceleme makalesi olduğu ve 1 adet makalenin ise diğer türlerden listeye girdiği görülmektedir.

Grafik 5: Kitle Fonlaması İle İlgili Yazılan Makalelerin Türleri

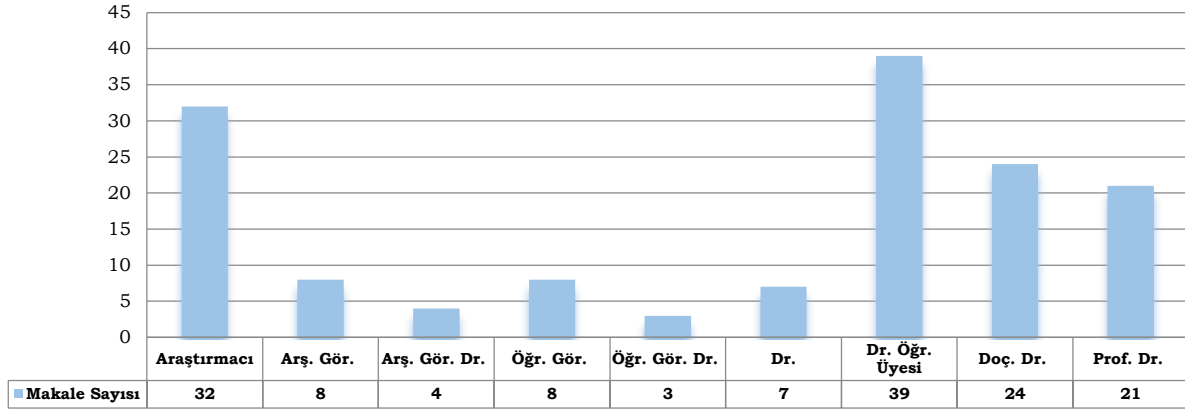
Literatürde yer alan bu makalelerin yazım aşamasında katkı verenlerin sayısı da ele alınmıştır. Grafik 6'da da görüleceği üzere 40 adet makalenin tek yazarlı, 37 adet makalenin iki yazarlı, 11 adet makalenin ise üç yazarlı olduğu görülmektedir.

Grafik 6: Kitle Fonlaması İle İlgili Yazılan Makalelerin Yazar Sayıları

Makale yazarlarının unvanları Grafik 7'de sunulmuştur. Buna göre kitle fonlaması alanında en çok yayın yapan yazarlar çoğunlukla Dr. Öğretim Üyeleridir. Bağımsız araştırmacılar da ikinci sırada literatüre katkıda bulunmuşlardır.

Grafik 7: Kitle Fonlaması İle İlgili Makale Yazarlarının Unvanları

Tablo 4'te kitle fonlaması alanında yazılan ve en çok alıntı yapılan makaleler sıralanmıştır. 2015 yılında Nuray Atsan ve Eda Oruç Erdoğan tarafından kaleme alınan "Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesele Fonlama Crowdfunding" başlıklı araştırma makalesi TRDizin kayıtlarına dayanarak en çok alıntılanan makale olmuştur. Bu çalışma ulusal literatürde basılan ilk makale olduğu için, izleyen çalışmalarda da referans olarak gösterilmiştir. Listedeki diğer makaleler incelendiğinde en çok alıntılanan makalelerin kitle fonlaması uygulamasıyla ilgili tanıtıcı bilgi veren çalışmalar olduğu görülmüştür.

Tablo 4: TR Dizin'de En Çok Alıntı Yapılan 5 Kitle Fonlaması Makalesi

Atıf Sayısı	Başlık	Yazar/lar	Yıl
20	Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesele Fonlama Crowdfunding	Nuray ATSAN, Eda ORUÇ ERDOĞAN	2015
10	Yeni Nesil Finansman Yöntemi Olarak Kitle Fonlama: Türkiye Potansiyeli	Fatma İZMİRLİ ATA	2018
8	Kitle Fonlaması Finansman Yöntemi: Türkiye'de Sistemin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler	Mehmet Kemalettin ÇONKAR, Muhammet Fatih CANBAZ	2018
8	Kitlesele Fonlama: Türkiye'deki Kitlesele Fonlama Platformları Üzerinden Bir Değerlendirme	Ceren Çubukçu	2015
8	Girişimcilik Finansmanında Yeni Bir Model: Kitle Fonlaması	Aslı VURAL, Deniz Umut DOĞAN	2019

Kaynak: TRDizin internet sitesi taranarak hazırlanmıştır.

Literatüre en çok katkı veren yazarlar ve yayın sayıları Tablo 5'te sunulmuştur. Buna göre yazarların kitle fonlaması konusunda çoğunlukla tek makale yazıp, daha sonra konuya eğilmediği görülmektedir. Cem Gürler'in alana katkı sağlayan en üretken yazar olduğu görülmektedir.

Tablo 5: En Çok Yayın Yapan Yazarlar

Yazar Adı	Yayın Sayısı
Cem GÜRLER	5
Muhammet Fatih CANBAZ	3
Murat Can PEHLİVANOĞLU	3
Murat KILINÇ	3
Çiğdem TARHAN	3
Can AYDIN	3
Artür Yetvart MUMCU	2
Göksel ATAMAN	2
Hatice BAHÇE	2
Metehan TOLON	2
Mehmet Kemalettin ÇONKAR	2
Çağatay ORCUN	2
Oytun Boran SEZGİN	2
Sertaç Ercan	2

Kaynak: TRDizin internet sitesi taranarak hazırlanmıştır.

Örnekleme seçilen makalelerin en çok hangi akademik dergilerde yayımlandığı incelendiğinde, Banka ve Finans Hukuku Dergisi ile Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi'nin ön plana çıktığı görülmektedir. İzleyen dergilerin bilgisi Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: En Çok Yayın Yapan Dergiler

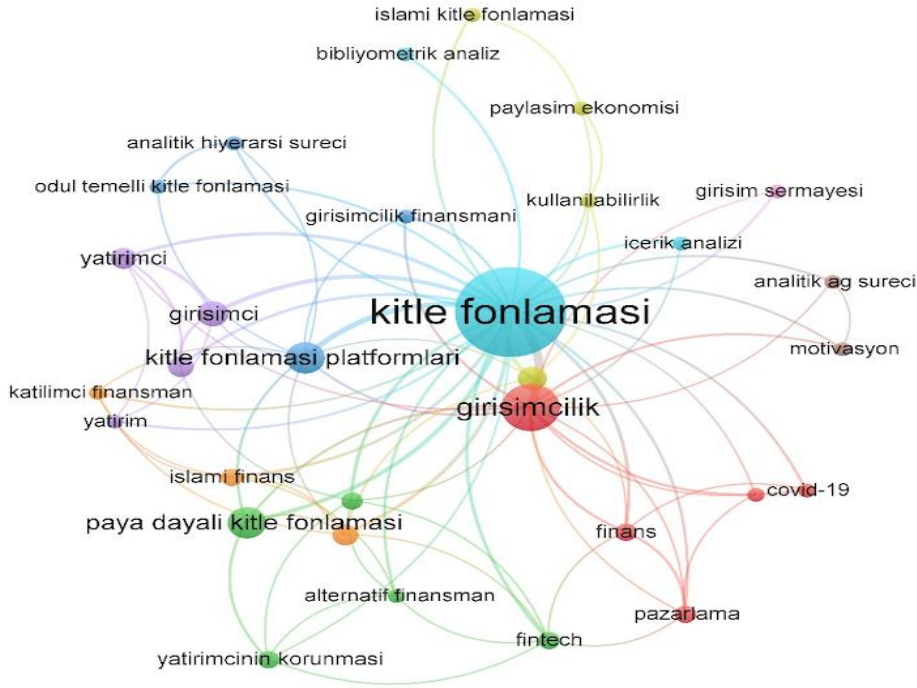
Dergi Adı	Yayın Sayısı
Banka ve Finans Hukuku Dergisi	4
Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi	4
Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi	3
Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2
Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi	2
Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi	2
İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi	2
İşletme Araştırmaları Dergisi	2
Journal of Research in Business	2
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2
Muhasebe Ve Finansman Dergisi	2
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2
Vergi Dünyası Dergisi	2
Vergi Raporu	2

Kaynak: TRDizin internet sitesi taranarak hazırlanmıştır.

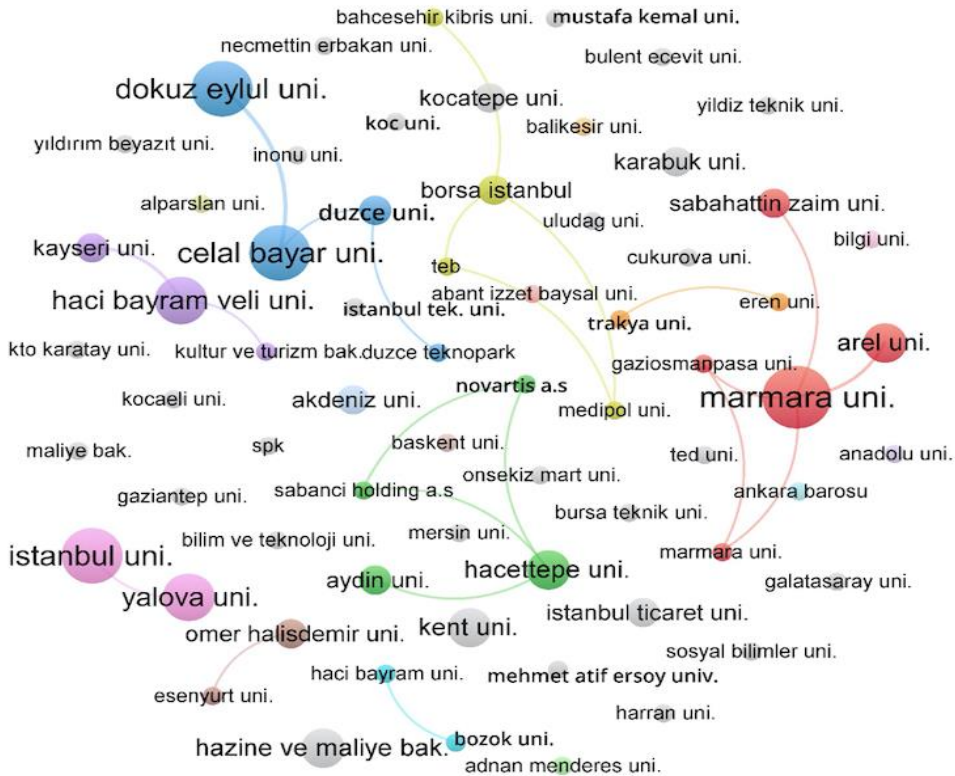
Kitle fonlaması üzerine yazılan akademik makalelerde seçilen anahtar kelimeler VOSviewer programı kullanılarak görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi yapılmıştır. Analiz sonucu Şekil 6'da sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar ışığında, makalelerin anahtar kelimelerinde kitle fonlaması terimini girişimcilik, kitle fonlaması platformları, paya dayalı kitle fonlaması, İslami finans ve alternatif finans terimleri takip etmiştir.

Anahtar kelimelerin bibliyometrik analizinden sonra bu kez de yazarların bağlı oldukları kurumlar görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Şekil 7'de sunulduğu üzere en çok yayına ev sahipliği yapan kurumlar ile iş birliği içinde oldukları kurumlar görsel olarak haritalanmıştır. Buna göre en çok yayın çıkaran kurumlar sırasıyla, Marmara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'dir. En çok iş birliği yapan kurumlara baktığımızda ise adı sayılan üniversitelerle birlikte Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Yalova Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi ön plana çıkmaktadır.

Şekil 6: Anahtar Kelimelerin Görsel Haritalama Tekniği İle Bibliyometrik Analizi

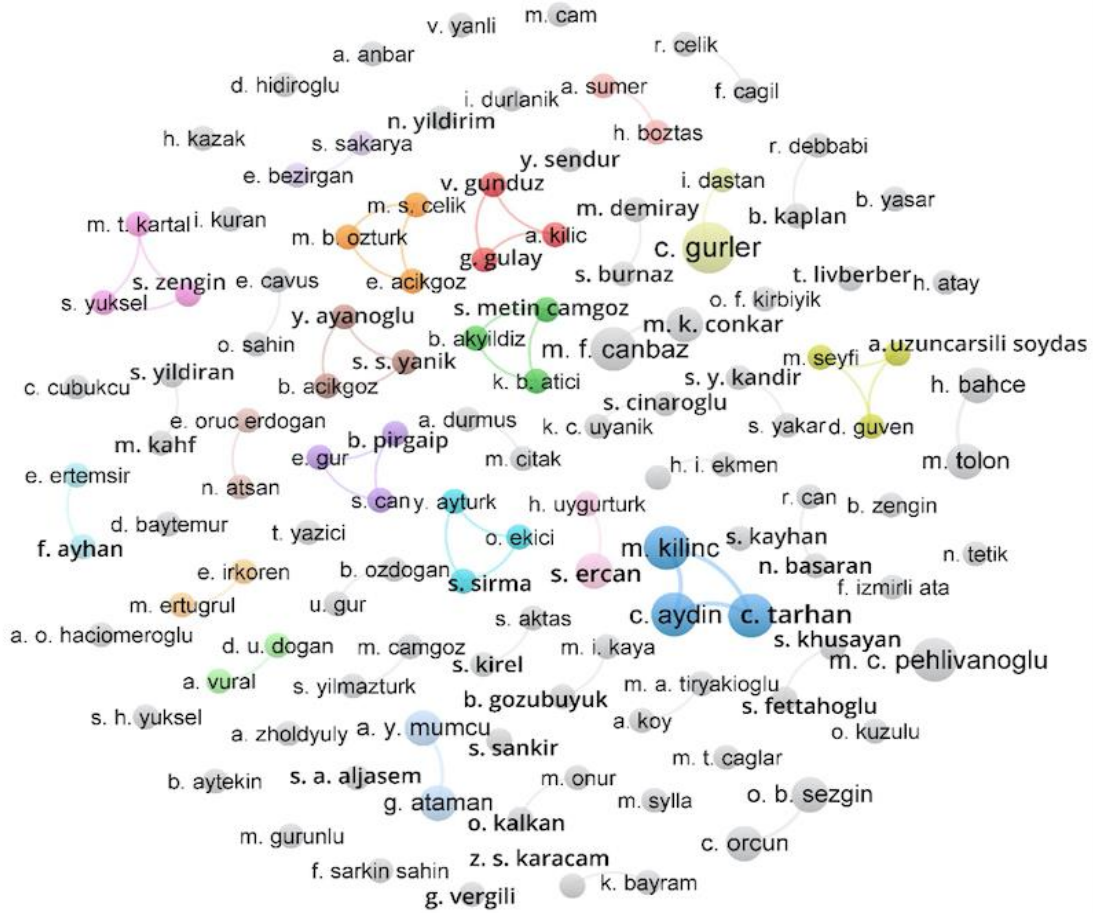

Şekil 7: Yazarların Bağlı Buldukları Kurumların Görsel Haritalama Tekniği İle Bibliyometrik Analizi

Kitle fonlamasi konusunda akademik literatüre katkıda bulunan yazarlar ve ortak yazarlı çalışmalarda yazarlar arası kurulan iş birliği Şekil 8’de haritalandırılmıştır. Bu sayede literatüre en çok katkı sağlayan yazarlar ve iş birlikleri görülmektedir. Haritadan da görüleceği üzere en üretken yazar Cem Gürler, en çok iş birliği yapan yazarlar ise Can Aydın, Çiğdem Tarhan ve Murat Kılınç üçlüsüdür.

Şekil 8: Yazarların Görsel Haritalama Tekniği İle Bibliyometrik Analizi

6. Sonuç

"FinTech" terimi, finansal hizmetler sunumunda online veya bir mobil cihaz aracılığıyla geleneksel finansal uygulamalara meydan okuyarak yenilikçi teknolojiyi kullanan şirketler anlamına gelmektedir. Günümüzde, "FinTech" terimi, finansal hizmetler, para birimleri ve finansal işlemlerin nasıl ele alındığı üzerinde önemli bir etkiye sahip çeşitli teknolojilerle ilgilidir. FinTech araçlarından biri olan kitle fonlaması ise girişimcilik finansmanının iklimini değiştiren önde gelen bir fon kaynağıdır (Butticè ve Ughetto, 2023: 3078-3080). Kitle fonlaması, fon arayan girişimciler ve iş hacimlerini genişletmek isteyen iş insanları için alternatif bir finansman seçeneği olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle küresel krizlerden etkilenen ekonomilerde, ihtiyaç duyulan fon miktarının geleneksel finansman araçları ile karşılanamadığı dönemlerde kitle fonlamasının yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Kitle fonlaması, en geniş anlamda, bir projenin finansmanı için çok sayıda kişiden küçük miktarlarda para toplama süreci anlamına gelir. Bu dayanışma eylemi geçmişten günümüze kadar süregelmiştir ve yeni teknolojilerin ortaya çıkmasıyla internet platformları alanına yayılarak, hem ticari girişimler hem de kâr amacı gütmeyen sosyal sorumluluk projeleri için başvurulmaktadır. Geleneksel fonlama mekanizmalarına kıyasla daha ucuz ve daha uzun süreli girişimleri finanse etmek için kullanılan bu yaklaşımın kullanılması, ekonomik büyümenin motorları olarak hizmet eden yenilikçi fikirlerin ve teknoloji odaklı girişimlerin desteklenmesine aktif katkıda bulunur.

Bu çalışma, ülkemizde yayın yapan akademik dergilerin yer aldığı Dergipark ve TRDizin veri tabanını kullanarak kitle fonlaması alanında akademik yazına katkıda bulunan en üretken yazarları, kurumları ve ayrıca en çok atıf yapılan yayınları incelemektedir. Çalışma, bibliyometrik

göstergeler kullanarak 2015 ile 2023 yılları arasındaki toplam yayın ve alıntı sayısını içeren bibliyografik verileri temsil etmektedir. Bibliyometrik analiz, belirli bir disiplinin evrimsel yönlerini keşfetmemizi sağlarken, aynı zamanda o alandaki gelişmelere ilişkin araştırmacıya bir perspektif sunmaktadır. Çalışma, kitle fonlaması literatürünü okurlar açısından bütünsel bakış açısıyla değerlendirme imkânı sunmuştur.

Uluslararası literatürle karşılaştırıldığında ülkemizde kitle fonlaması konusunda yapılan çalışmaların sayısının kısıtlı olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre; ülkemizde kitle fonlaması alanındaki hukukî düzenlemelerin tamamlanmasıyla ulusal dizinde yapılan çalışmaların sayısı arasında paralellik gözlenmiştir. Kitle fonlaması konusunda yazılan ilk makale 2015 yılında yayımlanmıştır. Konuyla ilgili en çok yayın yapılan yıl ise 20 makale ile 2023 yılıdır. Makalelerin %67'si TRDizin indeksli dergilerde yer alırken, %33'ü TRDizin indeksinde olmayan dergilerde yayımlanmıştır. Makalelerin %85'i Türkçe kaleme alınmış olup, %14'ü İngilizce, %1'i ise Arapça dilinde yazılmıştır. Türlerine göre ele alındığında ise %88 ile araştırma makalesi öne çıkarken, derleme ve inceleme makalesi türleri onu izlemektedir. Çalışmaların %45'inin tek yazarlı, %55'inin ise çok yazarlı ortak çalışmalar olduğu görülmüştür. Yapılan iş birlikleri de görsel haritalarda sunulmuştur. En çok iş birliği yapan yazarlar, Can Aydın, Çiğdem Tarhan ve Murat Kılınç üçlüsüdür. İşletme literatürüyle birlikte hukuk, sanat, iletişim, sağlık politikaları ve bilgi ekonomisi alanlarında da çalışmalar yapılmıştır. En çok alıntılanan makale "Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitle Fonlama Crowdfunding" başlıklı makale, en çok yayın yapan yazar Cem Gürler ve kitle fonlaması konusunda en çok yayın yapan dergiler Banka ve Finans Hukuku Dergisi ile Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi olduğu görülmüştür. Bilimsel haritalama ile anahtar kelimeler, yazarların ve kurumların iş birliği ağları görselleştirilmiştir.

Kitle fonlaması konusuyla ilgili geçen 9 yıldaki literatür incelendiğinde, ülkemizde sadece 88 adet makalenin yayımlanması konunun akademik camiada hak ettiği ilgiyi görmediği şeklinde yorumlanabilir. Bunun sebebi mevcut hukukî düzenlemeler ve teknik altyapı ile sadece bağış ve ödüle dayalı küçük bütçeli kampanyaların finanse edilmesidir. Daha büyük fon kaynağı gerektiren projelerin hayata geçirilmesinde veya kapasite artırımına yönelik yatırımların finansmanında halihazırda kitle fonlaması ihtiyaca cevap verememektedir. Dolayısıyla akademik mecrada çalışma yapmak için konu ile ilgili toplanacak veri kaynakları sınırlı kalmıştır. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından paya dayalı kitle fonlaması ile borca dayalı kitle fonlaması modelleriyle ilgili hukukî düzenlemelerin hazırlanıp, yürürlüğe konması bu alanda yapılacak yatırımların hacmini arttıracığı, bu sayede akademik dizine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Kitle fonlaması kampanyalarının sayısı arttıkça, yansımaları araştırma konuları üzerinde görülecektir.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir dış destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar çatışma beyanım bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Tek yazarlı bir çalışma olup yazarın katkı oranı %100'dür.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu araştırmanın her aşamasında "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışmanın yazım sürecinde etik kurallarına uygun alıntı yapılmış ve kaynakça oluşturulmuştur. Çalışma *intihal denetimine* tabi tutulmuştur.

Kaynakça

- Abdullah, A. R., Rametse, N., Abdullah, S. S., Hassan, A., and Yunoh, M. N. M. (2019). Mapping Crowdfunding Research on the Web of Science Database: A Bibliometric Analysis Approach. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 6(3), 1-34.
- Ata, F. İ. (2018). Yeni Nesil Finansman Yöntemi Olarak Kitle Fonlama: Türkiye Potansiyeli. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(02), 273-296.

- Atsan, N. ve Oruç Erdoğan, E. (2015). Girişimciler için Alternatif bir Finansman Yöntemi: Kitlese Fonlama Crowdfunding. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(1), 297-320.
- Baber, H., and Fanea-Ivanovici, M. (2022). Fifteen Years of Crowdfunding-A Bibliometric Analysis. *Technology Analysis & Strategic Management*, 1-15, Access address: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09537325.2022.2089548>
- Bahçe, H. ve Tolon, M. (2022). Kitlese Fonlama: Türkiye’de Son 10 Yıllın Bibliyometrik Analizi. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 123-134.
- Bargoni, A., Ferraris, A., Bresciani, S. and Camilleri, M.A. (2022). Crowdfunding and Innovation: A Bibliometric Review and Future Research Agenda, *European Journal of Innovation Management*, Access address: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4275632
- Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2017, 28 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 30261). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.7061.pdf>
- Belleflamme, P., Lambert, T., and Schwienbacher, A. (2014). Crowdfunding: Tapping the Right Crowd. *Journal of Business Venturing*, 29(5), 585-609.
- Butticè, V., and Ughetto, E. (2023). What, Where, Who, and How? A Bibliometric Study of Crowdfunding Research, in *IEEE Transactions on Engineering Management*, 70(9), 3078-3099.
- Çonkar, M. K. ve Canbaz, M. F. (2018). Kitle Fonlaması Finansman Yöntemi: Türkiye’de Sistemin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 119-132.
- Çubukçu, C. (2017). Kitlese Fonlama: Türkiye’deki Kitlese Fonlama Platformları Üzerinden Bir Değerlendirme. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetim Dergisi*, 6(2), 155-172.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., and Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Dzikowski, P. (2018). A Bibliometric Analysis of Born Global Firms. *Journal of Business Research*, 85, 281-294.
- Gil-Gomez, H., Oltra-Badenes, R., Guerola-Navarro, V., and Zegarra Saldaña, P. (2023). Crowdfunding: A Bibliometric Analysis. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 19(1), 27-45.
- Gürler, C. (2022). Kitle Fonlaması ile ilgili Yayınlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 134-138.
- İzmirli Ata, F. (2018). Yeni Nesil Finansman Yöntemi Olarak Kitle Fonlama: Türkiye Potansiyeli. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 273-296.
- Kitle Fonlaması Tebliği (III – 35/A.2). (2021, 27 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 31641). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211027-3.htm>
- Kiva (2023). Access address: <https://www.kiva.org/>
- Kumar, A. and Agrawal, G. (2023). A Review of Research on Entrepreneurship and Crowdfunding: Insights from Bibliometric Analysis. *Kybernetes*, 1-30, Access address: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/K-10-2022-1363/full/html>

- Kutlu, H. A. ve Demirci, N. (2011). Küresel Finansal Krizi (2007-?) Ortaya Çıkaran Nedenler, Krizin Etkileri, Krizden Kısmi Çıkış ve Mevcut Durum. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 52, 121-136.
- Lendingclub (2023). Access address: <https://www.lendingclub.com/>
- Ma, Y., and Liu, D. (2017). Introduction to the Special Issue on Crowdfunding and FinTech. *Financial Innovation*, 3, 1-4.
- Martínez-Climent, C., Zorio-Grima, A., and Ribeiro-Soriano, D. (2018). Financial Return Crowdfunding: Literature Review and Bibliometric Analysis. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 14, 527-553.
- Martínez-López, F. J., Merigó, J. M., Valenzuela-Fernández, L., and Nicolás, C. (2018). Fifty Years of the European Journal of Marketing: A Bibliometric Analysis. *European Journal of Marketing*, 52(1/2), 439-468.
- Mathur, H. P. (2022). A Decade of Donation-Based Crowdfunding: A Bibliometric Analysis Using the SCOPUS Database. *PURUSHARTHA-A journal of Management, Ethics and Spirituality*, 15(2), 32-51.
- Mora-Cruz, A., and Palos-Sanchez, P. R. (2023). Crowdfunding Platforms: A Systematic Literature Review and a Bibliometric Analysis. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 19, 1257-1288.
- Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği (III – 35/A.1). (2019, 3 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 30907). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191003-5.htm>
- Prosper (2023). Access address: <https://www.prosper.com/>
- Rabbani, M. R., Bashar, A., Hawaldar, I. T., Shaik, M., and Selim, M. (2022). What Do We Know about Crowdfunding and P2P Lending Research? A Bibliometric Review and Meta-Analysis. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(10), 1-23.
- Sermaye Piyasası Kanunu. (2012, 6 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 28513). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6362.pdf>
- Talukder, S. C., and Lakner, Z. (2023). Exploring the Landscape of Social Entrepreneurship and Crowdfunding: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 15(12), 9411.
- Van Raan, A. F. (2014). Advances in Bibliometric Analysis: Research Performance Assessment and Science Mapping. *Bibliometrics Use and Abuse in the Review of Research Performance*, 87, 17-28.
- Vural, A., ve Doğan, D. U. (2021). Girişimcilik Finansmanında Yeni Bir Model: Kitle Fonlaması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 88-100.
- Yeldan, A. E. (2009). Kapitalizmin Yeniden Finansallaşması ve 2007/2008 Krizi: Türkiye Krizin Neresinde?. *Çalışma ve Toplum*, 1(20), 11-28.
- Zalan, T., and Toufaily, E. (2017). The Promise of Fintech in Emerging Markets: Not as Disruptive. *Contemporary Economics*, 11(4), 415-430.
- Zhang, W., Zhu, Y. C., and Wu, X. L. (2018, July). A Bibliometric Analysis of Crowdfunding Related Research: Current Trends and Future Prospect. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Crowd Science and Engineering* (pp. 1-7).
- Zupic, I., and Čater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.